

УМОВЫ ПАПІСКІ:

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:

90 в.; на 3 м-цы—2 р. 60 в.; на 6 м-цаў—5 р.; на 1 год—9 р. 75 в.

За радок нонпарэні (пасля тэксту)—50 кап. Іншагародні—1 р. Паапрод тэксту ў два разы даражэй, пры шматразовым друкаванні—сёдня на згодзе.

Падпісва Таблеткі прымаюцца: У Гал. Канторы газ. „Звязда“—г. Менск, Савецкая, 63, (граці лаворх) ад 9 гадз. раніцы да 3-го гадз. дня. У аяруговым горадах—у адд. Бел. Дзярж. Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах, РЭДАКЦЫЯ—Г. МЕНСК, САВЕЦКАЯ, 63.

ЗВЯЗДА

Орган Цэнтральн Камітэту камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б.

Рэдакцыя і галоўн. кантора

СЕРАДА, 15 ЖНІЎНЯ

1928 г.

№ 187 (2994)

Конт асобнага нумару ўсёды 5 кап.

1) Рэдактар прымае ад 11—1 гадз. дня: тэлефон № 10-74. 2) Сэкретар рэдакцыі—ад 12 да 2-го гадзінны дня, тэлеф. № 6-19. 3) Начн рэдактар (друкарня) ад 6 гадз. веч. тэл. № 6-42. 4) Праўн. Гр. Кантораю Кантора абвесткі падпіскі тэл. № 761.

Год выданьня дванаццаты.

НЯХАЙ ЖЫВЕ І МАЦНЕЕ КАМПАРТЫЯ ЛІТВЫ

УСЕСАЮЗНАЯ

12 жніўня ў Маскве адкрылася ўсесаюзная спартакіяда. На эдымках падзел 30.000 фізкультурнікаў. 1) Група украінцаў—удзельнікаў спартакіяды,

СПАРТАКІЯДА

рад удзельнікаў спартакіяды на Чырвоным пляцы ў Маскве. У парадзе прынялі 2) група беларускіх удзельнікаў спартакіяды, 3) беларусы братаюцца з туркмэнамі.

Пяцігодка на абмеркаваньне мас

Сацыялістычнае будаўніцтва Саветскай Беларусі пераходзіць у новую фазу. Кончыўся пэрыяд непасрэднага аднаўленьня разбуранага, за часы войнаў і акупацыі, народнае гаспадаркі. Пры надзвычайна цяжкіх умовах даводзілася рабочай клясе і камуністычнай партыі крок за крокам, напруджваючы ўсе сілы, перамагаючы шмат перашкод працоўнага наперад справу адбудаваньня ўшчэнт разбуранае краіны.

культуры БССР зрабіў Менскі партыйны актыву. І гэта зусім зразумела. Пяцігодка прадугледжвае адменныя зьмены ва ўсёй сыстэме народнага гаспадараньня нашае краіны. Аднак, абмежаваньне заслухоўваньнем пяцігодкі на партактыве мала. Плян павінен быць дакладна растлумачан на ўсіх рабочых сходах, на прадпрыемствах, на фабрыках і заводах. Партыйныя ачэйні павінны ў бліжэйшыя часы ўсю сваю масавую працу згрунтаваць вакол пытаньня найшырэйшай папулярнасьці ў працоўных масах пяцігадовага пляну. Некаторыя трэсты ўжо прыступілі да выданьня асобных брашур, дзе растлумачаецца пэрспектыўны плян у галіне, якая да іх датычыцца. Гэта надзвычайна карыснае мерапрыемства, якое трэба ўсямерна пашыраць. Выданьне адпаведных бра-

СПРЭЧКІ ПА ПРАГРАМЕ КАМІНТЭРНУ

ДЭЛЕГАТЫ ўХВАЛЯЮЦЬ ПРАЕКТ ПРАГРАМЫ ПРАПАНОВЫ ДАПОУНІЦЬ АСОБНЫЯ ПУНКТЫ

18-га жніўня на вчэрнім пасьледзнім сьесіі Камітэру працягваліся спрэчкі аб праграме. Пасьля тав. Рынга (Польшча) выступіў тав. Лазоўскі:

У праекце праграмы, гаворыць тав. Лазоўскі, вельмі мала месца ўдзелена прафсаюзнаму пытанню. У фармулёўцы задач прафсаюзу перад заваёвай ўладай ні слова ня сказана аб канчатковай мэце стачачнай барацьбы, аб зьвязьжэньні барацьбы з барацьбай зь ладзі Аграсьвета і Леніна. Ангельская па-

аж да поўнага вызваленьня. Тав. Карат патрабаваў уключеньня ў праект указаньня на неабходнасьць арганізацыі максымальна буйных дзяржаў. У праекце праграмы ёсьць патрабаваньне аб арганізацыі вальварнай дзяржавы—Саюзу Сацыялістычных Савецкіх Рэспублік усёго сьвету. З другога боку—неабходна падкрэсьліць, што самая маленькая савецкая рэспубліка лепш, чым вальварная імперыялістычная дзяржава.

Як нарадзілася і мацнела наша партыя

Жудасныя гады перажывалі рабочыя і сяляне Літвы ў часе нямецкай акупацыі. Увесь жах матар'яльнага і прававога становішча іх нельга апісаць у кароткім газэтным артыкуле.

Уся краіна ў працягу некалькіх гадоў знаходзілася на асядным становішчы. Усякая сувязь паміж гарадамі і нават мястэчкамі была сурова забаронена. У Вільні пажарныя вазы не пасьпявалі падбіраць трупы людзей, якія паміралі з голаду. Усё працоўнае насельніцтва было мабілізавана на ваенныя работы. Паслугачы Вільгельма тапталі элемэтарныя правы чалавека і грамадзяніна.

Але вось, перамагаючы законы, драцуную агароджу пры дапамозе ўжо існуючай тады камуністычнай арганізацыі ў Менску, у маі м-цы 1918 году ў Вільню прыбыла першая ластаўка з краіны Саветаў—прадстаўнік літоўскай секцыі кампартыі. На нелегальных сходах ён знаёміць рабочыя з выдаткімі падзеямі якія адбываліся на той бок фронту. Рабо-

Але вось, перамагаючы законы, драцуную агароджу пры дапамозе ўжо існуючай тады камуністычнай арганізацыі ў Менску, у маі м-цы 1918 году ў Вільню прыбыла першая ластаўка з краіны Саветаў—прадстаўнік літоўскай секцыі кампартыі. На нелегальных сходах ён знаёміць рабочыя з выдаткімі падзеямі якія адбываліся на той бок фронту. Рабо-

бота па інтэнсіфікацыі і арганізацыі на новых культурных і сацыялістычных падставах сельскае гаспадаркі.

Уся гэта гаспадарчая праца сваёй надзеннасцю і актуальнасцю ў выніку сваёй вялізарнай важнасці захапіла шырокія колы працоўных. Дзесяткі і сотні тысяч скромных працоўнікоў шчыра працуюць, выконваючы адзіны заклік, служачы адзінай маче—пашыраць сацыялістычныя элементы, прысьпяшаюць сацыялістычную будову.

Поспехі працы партыі ў кірунку аднаўлення народнае гаспадаркі відавочны. Мы ў далейшай нашай працы, каб дасягнуць яшчэ большых поспехаў, павінны яе строга падначальваць плянаваму парадку. Важнасць правільнага, на падставе ўгрунтаваных навуковых даных, плянавання не патрабуе ніякага ўдаводнення. Развіццё сацыялістычнай гаспадаркі толькі і можа адбывацца ў строга плянавым парадку.

XV з'езд УсеКП(б) і XI з'езд КП(б)Б пытанню аб плянаваўсці сацыялістычнага будаўніцтва аддавалі шмат увагі і вынеслі адпаведныя пастановы. Дзяржплан БССР на падставе пастаноў партыйных з'ездаў прарабіў вялізную працу па перспэктывным плянаванні народнае гаспадаркі Беларусі. Працоўныя масы, якія з шчырым захапленнем ўдзельнічаюць у практычнай працы па ажыццяўленьні нашых плянаў, павінны таксама быць у курсе справы плянавання, прымаць у складанні пляну ня менш актыўны ўдзел. Сваёчасова зробленыя заўвагі, паказаныя на асобныя памылкі, практычныя зазначэнні, спасланыя на асабістыя дасведчанні і практыку, шмат у чым дапамогуць у агульнай справе плянавання. Ды і сам плян перанесены з габінэту вучоных, статыстыкаў, інжынераў у шырокую рабочую аўдыторыю ад гэтага толькі шмат чаго выйграе.

Пачатак шырокага абгаварэння плянавага перспэктывнага пляну развіцця народнае гаспадаркі і

працоўных толькі дапаможа справе папулярнасці сярод іх плянігодкі, а гэтым самым будзе спрыяць прыцягненню працоўных мас як да абгаварэння, так і непасрэднага ўдзелу ў выкананні.

Задачу перспэктывнага пляну зьяўляецца вызначэнне ўсёй сумы мерапрыемстваў, якія павінны быць праведзены ў плянававы тэрмін і ў выніку якіх можна было б заваліць усё ўзрастаючыя запатрабаваны ўсяго насельніцтва і асабліва рабочай клясы з аднаго боку, а з другога, каб абавіраючыся на магчымыя рэсурсы, дабіцца патрэбнага эканамічнага і культурнага росту краіны. Плянігодка найцяснейшым чынам дакранаецца да непасрэдных інтарэсаў працоўных і таму павінна быць найшырэй імі абмеркавана; у ёй павінны быць ўлічаны ўсе запатрабаваныя рабочае клясы.

Намечаныя буйныя ўкладанні ў новае прамысловае будаўніцтва, у выніку якога мы атрымаем зусім змененым выгляд і характар нашае краіны і якія, бязумоўна, будуць тым вагаром, праз які ажыццяўленне лязунгу індустрыялізацыі пойдзе досыць шпаркім тэмпам, павінны адбывацца пад непасрэдным масавым кантролем. Пабудова новых фабрык і заводаў вымагае пільнейшае ўвагі.

Дробныя памылкі, дапушчаныя ў пачатку, пад канец абарачваюцца ў буйныя страты. Шырокім жа абмеркаваннем перспэктывы нашага будаўніцтва ў рабочых масах мы да мінімуму зьмяншаем магчымасць памылак. У плане прадугледжана толькі два выпадкі, якія патрабуюць захавання рэзерваў, гэта—вайна і недарод. Усе іншыя—выключаны і зьявішчы, падобныя да мінулых, калі рэчавістасць рэзка разыходзілася з праектам, калі намчалася адно, а атрымлівалася на справе другое, часам даражэйшае і горшае ў надыходзячай плянігодцы не павінны мець месца.

Выканаць і правільна ажыццявіць намечаную плянігодку з найменшай затратай сродкаў і сіл мы зможам толькі тады, калі мабілізуем вакол яе грамадзкую думку працоўных, калі даб'ёмся масавага ўсведамлення працоўнымі як нашых задач, так і нашых плянаў і рэсурсаў. Абмеркаванне плянігодкі з гэтага пункту гледжання ў шырокіх колах працоўных набывае вялікай важнасці палітычнае значэнне.

мультовае рэформаў, каб у якасці праграмы быў скарыстаны ўвесь вопыт расійскай рэвалюцыі і катэгарычна адхіляе крытыку тых таварышоў, якія

неабходны, каб у якасці праграмы быў скарыстаны ўвесь вопыт расійскай рэвалюцыі і катэгарычна адхіляе крытыку тых таварышоў, якія

скай дэлегацыі праект праграмы. Адной з галоўнейшых асаблівасцяў праекту,—гаворыць ён,—зьяўляецца тое, што ў ім надрабязна выкладаецца

Прадстаўнікі Туркменістану на Усесаюзнай спартакіядзе

У праекце ня сказана дакладна, што апарат рэфармісцкіх прафсаюзаў зьяўляецца на сутнасці працягам буржуазнага дзяржаўнага апарату ўнутры рабочае клясы. Ня высветлена таксама і праблема ўзаемаадносін паміж партыяй і прафсаюзамі. У праграме Камінтэрну павінны быць выкладзены ня толькі мінулае, але і сучаснае і будучае прафсаюзаў. Пры пралетарскай дыктатуры прафсаюзы зьяўляюцца важнейшымі органамі сацыялістычнага будаўніцтва. Яны захоўваюцца, праўда, у змяненай форме, і ў камуністычным грамадстве, як органы разьмеркавання прадукцыі і вучоту. Праект неабходна дапоўніць цэлым разьдзелам па пытаннях прафсаюзнага руху. У гэтым разьдзеле неабходна сканцэнтравана ўсё, што Камінтэрн хоча і павінен сказаць масам у праграме па пытаннях рэфармісцкага і рэвалюцыйнага прафсаюзнага руху.

Нікола (УССР) зазначае, што ў праекце дадзена вельмі многа фармулёвак аб дыктатуры пралетарыяту, але няма леныскай фармулёўкі дыктатуры пралетарыяту як асобнай формы масавага саюзу паміж пралетарыятам і шматлікімі непралетарскімі працоўнымі слямі, для поўнага зьяўжэння капіталу і прыдушэння рэстаўрацыйных спробаў буржуазіі ў інтарэсах пабудовы сацыялізму. Непалькі фармулёвак у праекце павінны быць распрацаваны больш дакладна. Напрыклад, пункт, які гаворыць, пра абавязак пралетарыяту прынятаючай нацыі аказаць дапамогу вываденчому руху прыгнетых нацый

на калёніяльнай праблема, як частка сусветнай рэвалюцыі. Тым ня менш мы выказваем пажаданьне, каб некаторыя пункты, якія датычаць калёній, у асаблівасці Індыі, былі фармуляваны больш дакладна. Што датычыць фармулёўкі праекту адносна магчымасці часовага супрацоўніцтва з тубыльнай буржуазіяй у барацьбе супроць імперыялізму, дык мы лічым неабходным падкрэсліць, што індыйскай буржуазія ня можа шчыра змагацца супроць ангельскага імперыялізму. Індыйская камуністычная партыя можа і павінна скарыстаць супярэчальні паміж індыйскай і ангельскай буржуазіяй, аднак, яна ня ў праве забываць, што гэта ў сутнасці толькі «сямейная» спрэчка паміж двума буржуазіямі.

Пасля прамовы тав. Нараяна вярчэнне пасяджэнняе закрываецца. 14 жніўня адбудуцца два пленарныя пасяджэнні калтэсу. У парадку дня: заключнае слова тав. Бухарына па праграмным пытанні і даклады т. т. Куусінен і Эрколі па калёніяльным пытанні.

на калёніяльнай праблема, як частка сусветнай рэвалюцыі. Тым ня менш мы выказваем пажаданьне, каб некаторыя пункты, якія датычаць калёній, у асаблівасці Індыі, былі фармуляваны больш дакладна. Што датычыць фармулёўкі праекту адносна магчымасці часовага супрацоўніцтва з тубыльнай буржуазіяй у барацьбе супроць імперыялізму, дык мы лічым неабходным падкрэсліць, што індыйскай буржуазія ня можа шчыра змагацца супроць ангельскага імперыялізму. Індыйская камуністычная партыя можа і павінна скарыстаць супярэчальні паміж індыйскай і ангельскай буржуазіяй, аднак, яна ня ў праве забываць, што гэта ў сутнасці толькі «сямейная» спрэчка паміж двума буржуазіямі.

Пасля прамовы тав. Нараяна вярчэнне пасяджэнняе закрываецца. 14 жніўня адбудуцца два пленарныя пасяджэнні калтэсу. У парадку дня: заключнае слова тав. Бухарына па праграмным пытанні і даклады т. т. Куусінен і Эрколі па калёніяльным пытанні.

Заклучнае слова т. Бухарына. Далей з заключным словам аб праграме Камінтэрну выступіў спарткавы бурнай аваяцый тав. Бухарына. Промова т. Бухарына заняла ўсё ранішняе пасяджэнне.

скай дэлегацыі праект праграмы. Адной з галоўнейшых асаблівасцяў праекту,—гаворыць ён,—зьяўляецца тое, што ў ім надрабязна выкладаецца

Па загаду Вільгельма ў Вільні адбыўся з'езд, на які былі запрошаны асобы па спіску, зацьверджаным Вільгельмам. Пачаліся братаванні паміж Вільгельмам з аднаго боку і літоўскай буржуазіяй і ксяндзамі з другога. Ствараецца так званая «Тарыба» на чале з цяперашнім прыгнятальнікам рабочых і сялян—Смётнай. Але ў гэты час, калі будучыя літоўскія фашысты лізалі падмошкі Вільгельмаўскага трону, рабочыя масы абуджаліся зьяўчай на ўсходзе зарож. Яны перабудоўваюць свае рады, ажыццяўляюць свае арганізацыі. Рабочы рух усё больш выразна дае сабе адчуваць.

Дэвіліны з Тарыбы спужаліся. Перад імі стала неадкладная задача—гэта ўзрастаючы рабочы рух запрэгчы ў сваю буржуазную калымагу і канчаткова яго заклізаць. Сацыял-здроднікі ўсіх колараў і масьцей лезлі са скуры, каб аказаць чарговую паслугу буржуазіі—прадаць рабочых. Літоўскія с.д. заклікаюць рабочых у Тарыбу, польскія—ў крэм Пулсудзкіга, аўрыскія згоднікі—ў «Бунд»—хто болей дасць. Але віленскі пралетарыят, які мае слаўныя традыцыі ў гісторыі рэвалюцыйнай барацьбы, сваім клясавым разуццём, бачыў усё пагане здродніцтва ўсіх гэтых партыяў і іх «правадыроў». Рабочыя ўзяліся самі будаваць сваю партыю,—будучую кампартыю Літвы. Хоць яшчэ ясна ніхто ня ведаў, што робіцца там, па той бок фронту, тым

Якшэвіч.

Ушанаваньне каманды «Красіна»

ОСІА, 14. Рабочыя арганізацыі Ставангера наладзілі абед у гонар каманды ледакола «Красіна». На набярэжнай каманду сустрэлі прадстаўнікі гэтых арганізацый і чырвонымі сьцягамі. Пры сустрэчы былі зроблены кароткія прамовы. Потым усё накіраваліся да дому прафсаюзаў. Па дарозе каманду «Красіна» віталі выданыя масы насельніцтва, што сабраліся на вуліцах.

Прадстаўнік нарвэскае кампартыі, былы камдэпутат Эгед-Нісэн сказаў:— Усе, хто праціў аб дапамозе, на былі прыяцелямі СССР. Яны былі фашыстамі і бадзі нашымі ворагамі. Аднак, ня глядзячы на гэта, СССР зараз жа пастаў экспедыцыю.

чым узначыць праду ао вялікім Кастрычкіку. Усім ставовіда ясны далейшы шлях і мэты барацьбы. Ніякіх сумненняў і спрэчак—усім ясна, што адзіная рабочая партыя павінна быць камуністычнай, усім ясна, што бліжэйшая мэта—дыктатура пралетарыяту: абіраецца часовы арганізаваны камітэт і пачынаецца вялікая работа на скліканні 1-га партыйнага з'езду. Ня глядзячы на рэпрэсіі, прасьледаваньні, праводзяцца выбары на з'езд, які і склікаецца ў жніўні м-цы 1918 году ў Вільні. На з'езд зьявілася 37 дэлегатаў. Зразумела, што ў негальных умовах пры акупацыйнай уладзе, нялёгка працаваць такому шматлікаму з'езду. Работы аднак многа, і з'езд працуе ў працягу трох дэй. Пачынаецца новая старонка гісторыі партыі. Значныя бліжэйшыя задачы, тактыку, абразьшы свой кіруючы орган, партыя працавала ва-ўсю. Цяжка знайсці куток дзе-б ня было партыйнай арганізацыі. У скорым часе кампартыя становіцца адной з самых магутных палітычных партыяў Літвы. Калі зваліўся трон Вільгельма, партыя ўзмоцніла рыхтоўку да захопу ўлады—ствараюцца саветы рабочых дэпутатаў, у якіх поўная перамога за камуністамі.

Так нарадзілася камуністычная партыя Літвы, якая ў нячужана-цяжкіх умовах верная слаўным бальшавіцкім традыцыям, гораічна стаіць у першых рады пераможных працоўных мас Літвы. Шмат боек вытрымала яна, шмат цяжкіх удараў прышлося перанесці, яшчэ цяжкія боікі стаіць наперадзе. Але вельмі суровую школу прайшлі літоўскія пралетары, а таму і змагі выкаваць сваю партыю, якая прывядзе пралетарыят да канчатковае перамогі.

Пляц змаганьня за пяршыньство на Усесаюзнай спартакіядзе

На брусэльскім гнайніку

Калёніальная палітыка II Інтэрнацыяналу разбіла апошнія ілюзіі спрод калёніальных дэлегатаў.—Атмасфера оілокі, інтрыг і развалу ў радох сацыял-дэмакраты.—Змаганьне на словах з неясьпекаю вайны.—Капітулянства незалежнае рабочае парты Англій.

БРУСЭЛЬ, 14. Кангрэс II Інтэрнацыяналу закончыўся, яшчэ раз паказаўшы сьвету ўсё нікчэмнасьць рэфармісцкае «абароны» правоў і інтарэсаў рабочае клясы і прыгнетых народаў калёніальных і паўкалёніальных краін. Уся калёніальная палітыка правадыроў II Інтэрна-

цыяналу скончылася сусьветным скандалам.

Прысутныя на кангрэсе ў якасьці гасцей прадстаўнікі калёніальных і паўкалёніальных краін вельмі абураны рэвалюцыйнай кантрасу па калёніальным пытаньні і заявілі востры пратэст. Чаман-Лал (Індыя) пакінуў кангрэс яшчэ перад прыняцьцем рэзолюцыі. Прадстаўнікі студэнцкага саюзу Інданаві, саюзу кітайскіх рабочых у Францыі, саюзу кітайскіх студэнтаў у Эўропе і Паўночна-Амерыканскай рабочай арганізацыі апублікавалі дэкларацыю, у якой зазначаюць, што 2-і Інтэрнацыянал аднёсься прыхільна да прадаўжэньня контр-рэвалюцыйнага гаміндану, адказнага за забойствы дзесяткаў тысяч рабочых і сялян у Кітаі, а пралетарскім і нацыянальна-рэвалюцыйным арганізацыям калёніальных краін на даў на кангрэс магчымасьці высветліць сапраўднае становішча ў калёніях. Мэмарандум па калёніальным пытаньні, — гаворыцца ў дэкларацыі, — прыняты кангрэсам сацыял-дэмакратычных партый, даводзіць, што іх калёніальная палітыка зьяўляецца імперыялісцкай.

Такую адонку наводзім на рэфармісцкіх далі тыя нешматлікія дэлегаты калёніальных народаў у якіх яшчэ дарэтуль захоўваліся ілюзіі адносна сацыял-дэмакратыі. Уся атмосфера на кангрэсе, ськлоны і інтрыгі спрод паасобных частак сацыял-дэмакратыі выкрылі жудасны малюнак гнілі, якая падобна хатняму грыбку, усё больш і больш разбурае рады рэфармісцкіх здраднікаў справе вызваленьня чалавечства з-пад вакавога ўціску капіталісты.

У камісіі кангрэсу пры абмеркаваньні ўсіх важнейшых пытаньняў адбывалася жорсткае барацьба паміж рознымі групамі.

Асабліва яскрава гэта барацьба адбывалася ў камісіі па пытаньнях сусьветнае гаспадаркі, дзе справа дайшла да вельмі рэзкага канфлікту паміж Баўэрам (Аўстрыя) і Трэвельдыянам (ангельская рабочая партыя). Баўэр выступаў з прапановаю, каб кангрэс апублікаваў адоўзу з падрабязнай характарыстыкай сусьветнага гаспадарчага становішча. Пры гэтым Баўэр спаслаўся на тое, што характарыстыка гаспадарчага становішча ёсьць амаль ва ўсіх рэвалюцыйных Камітэру. У «Інтэрсакс канкурэнцыі», 2-гі Інтэрнацыянал павінен пасьледаваць гэтаму прыкладу.

Супроць гэтае прапановы ратуца супярэчылі ангельцы, настойваючы на тым, каб кангрэс прымаў толькі кароткія рэзолюцыі з канкрэтнымі формуламі. У якасьці кампрамісу была прынята настанова апублікаваць адоўзу, цэнтр дзяржару якой павінен быць пералесен, аднак, на «канкрэтных формулах». Адной з гэтых «канкрэтных формул» павіна быць упамінаньне аб «пакце Кэа-Ба».

Гэта настанова зьяўляецца перамогай ангельцаў пад аўстра-марксыстымі і над французамі, якія падзялялі пункт гледжаньня Баўэра.

На пытаньні аб адносінах да камунізму і СССР дэлегатамі ангельскае рабочае і незалежнае рабочае парты з аднаго боку, і іншымі

дэлегатамі — з другога, зноў узніклі разгалоскі. Ангельскія дэлегаты патрабавалі або зьмены, або скасаваньня таго тэксту ў маніфэсце, які поўны цываўня СССР. Аднак, дэлегаты ангельскае рабочае парты ганебна капітулявалі ў гэтым пытаньні прыняўшы маніфэст і заклікаўшы да гэтага-ж дэлегатаў незалежнае рабочае парты. Выступаўшы ад ангельцаў Ленсбэры заявіў, што ангельскія дэлегаты вітаюць сацыялістычнае будаўніцтва ў СССР і лічаць, што існуючае палажэньне ў СССР зьяўляецца справай самога насельніцтва.

Прадстаўнік незалежнай рабочай партыі Дальтон заявіў, што яго партыя ідзе на пастойлівы заклік Баўэра і Ленсбэры і робіць толькі агаворкі: адхіляе сьцьвярдзэньне, быццам, камуністы ўскладаюць свае надзеі на новую вайну; і што эканамічны крызіс у Савецкім Саюзе зьяўляецца вынікам савецкае сыстэмы. Незалежная рабочая партыя лічыць, што сацыялістычнае будаўніцтва ў СССР сустракае толькі перашкоды ў знадворных намерах. Незалежная рабочая партыя адхіляе сьцьвярдзэньне быццам большавізм зьяўляецца прычынаю капіталістычнага тэруру. Наадварот апошні зьяўляецца вынікам умацаваньня рабочае клясы.

Пасьля гэтага маніфэст прымаецца аднагалосна. Такім чынам незалежная рабочая партыя Англій капітулявала ў гэтым пытаньні.

На заключным пасаджэньні пры амаль пустой залі, Вандэрвельд агаласіў даклад палітычнае камісіі і прыняты ёю маніфэст да рабочых усіх краін. Маніфэст заслухан пры поўнай адсутнасьці зацікаўленасьці.

Склад дэлегатаў кангрэсу II-га Інтэрнацыяналу

БРУСЭЛЬ 13. На пасаджэньнях выканаўчага камітэту 2-га Інтэрнацыяналу, які адбыўся перад адчыньнем кангрэсу, былі, між іншым, разгледжаны пытаньні аб складзе некаторых дэлегатаў. Нядаўна ўтвораная незалежная сацыялістычная партыя Аргентыны зьяўлялася ў вываком з просьбай прыняць яе ў члены Інтэрнацыяналу і прадставіць ёй права голосу па кангрэсе. На пасаджэньні вывакому ўзьнікла ажыўленая валеміна паміж прадстаўніком гэтага парты і старой сацыялістычнай партыі Аргентыны. Дэлегат незалежнай сацыялістычнай партыі падзьвэрдаў, што яна ў сучасны момант маглоў старай сацыялістычнай партыі. Прадстаўнік апошняй парчыў супроць гэтага. Вываком Інтэрнацыяналу рашыў перадаць пытаньне ў спецыяльную камісію, якая павіна прадставіць даклад кангрэсу.

У тую-ж камісію перадала пытаньне аб так званай незалежнай сацыялістычнай партыі Польшы. Правае крыло незалежнай сацыялістычнай партыі рэзалюцыя на гэтае пытаньне ў

Крывава драма, якая адбылася 20 чэрвеня ў юга-слаўскай скупшчыне, знайшла свой трагічны эпілёг у Аграме ўвечары 8-га жніўня. Сьмерць Сьцяпана Радзіча, правадыра ня толькі харвацкае сялянскае парты, але таксама да поўнае меры ўсяе Харватыі, надзьвечайна абвастрае ўнутраную барацьбу ў Юга-Славіі. Перад урадам трымадзінага караляўства і перад сэрбскай буржуазіяй ўстае дзілема: ці згадзіцца на мірнае перабудаваньне дзяржаўнага ладу на пачатках фэдэрацыі, ці падтрымаваць сучасны лад сілаю штыха і кулі і тапіць сэпаратыстычныя імкненьні харватаў у іх уласнай крыві?

Весткі, якія зьявіліся ў замежным друку ўжо пасьля сьмерці Радзіча, гавораць, што ў Белградзе не жадаюць ісьці на ўступкі харватам, і такім чынам у бліжэйшай будучыне трэба лічыцца з магчымасьцю вельмі паважных падзей у Юга-Славіі, якія могуць мець значэньне ня толькі дзеля самое Юга-Славіі, але таксама для ўсяго паўднёвага ўсходу Эўропы.

Аўтарытэт Радзіча мог стрымліваць імкненьне харватаў да актыўных учынкаў, да актыўнага змаганьня з белградскім цэнтралізмам усімі нават самымі крайнімі сродкамі, а сьмерць правадыра надзьвечайна ўзбурыла харвацкіх нацыяналістычных і штурхае іх на крайнасьці.

Сьцяпан Радзіч памёр на 58-м годзе жыцьця, калі яму па агульным прызынанні заставалася яшчэ ня менш дзесятка год актыўнае палітычнае дзейнасьці. Куля з рэвалюцыйна сэрбскага нацыяналістага дачасна яе пераварала.

Жыцьцё Радзіча было вельмі стракатае і багатае ўсклікі крайнасьцямі. Яго кінуў энергія кіравалася ня столькі моцным устойлівым сьветапоглядом, колькі патуцьцём і літучынем. Дзеля гэтага сваімі учынкамі ён часта рабіў уражаньне бяспрыдчынасьці, кідаючыся з аднаго крайнасьці ў другую. Як дзейнасьць Стамбаліскага ў Ваўгарыі,

Праф. Самайловіч аднавае на прывітальныя прамовы нарвэсцам

Фэдэрацыя ці адзінства на штыкох? (Крызіс у Юга-Славіі пасьля сьмерці РАДІЧА)

уступленьне свае партыі у Сялянскі Інтэрнацыянал. Але так было нядоўга і па сваім авароце дамоў Радзіч выкінуў новы фортэль: прымірыўся з каралём і сэрбамі і ўвайшоў нават міністрам у кааліцыяны юга-слаўскі ўрад, але ўтрымаўся на гэтай пазіцыі нядоўга і хутка ізноў апынуўся ў апазыцыі.

Радзіч радзіўся 14 чэрвеня 1871 году ў небагатай сялянскай сям'і ў вёсцы Трабар'эво пад Сіссэкам у Харватыі. Яшчэ ў маладым гады ён пачаў выступаць проціў аўстра-венгерскага прыгнэту ў Харватыі і, будучы студэнтам, публічна зьяваўся венгерскага губернатара Харватыі, за што асідзеў 4 м-цы ў турме і быў выключаны з унівэрсытэту.

Потым, калі ў Аграме прыехаў аўстравенгерскі імператар Франц-Юзэф, Радзіч спаліў венгерскі сьцяг. Дзьверы ўсіх аўстравенгерскіх вышэйшых школ аказаліся перад ім зачыненымі. Радзіч едзе ў Прагу, Маскву, Парыж, Кучыцца, прыглядаецца да палітычнага жыцьця, знаёміцца з чужымі мовамі і з рознымі галінамі навукі.

Вярнуўшыся ў Харватыю, ён пачаў змаганца проціў аўстравенгерскага ўціску харватаў, як нацыянальнасьці і проціў «яноў», за што часта нападаў у турму. Але Радзіч не па-лохаўся турмы і нават выкарыстоўваў турэмнае сядзеньне дзеля паглыбленьня сваіх ведаў. Яго актыўная тэмпераментная натура ня выносіла ўсідчывае, сыстэматычнае працы, але бязьдзейна сядзець ня мог. Калі яго засаджалі ў турму, гэта было для яго ня-бы прымушовам засаджваньнем за сыстэматычную працу.

Ён працаваў шмат над самаразьвіцьцём, шмат чытаў і пісаў, так што палсаваў зрок і апошнія гады жыў паўслепым, але ня кідаў свае шматбаковае дзейнасьці.

Калі пад канец сусьветнае вайны стала ясна, што цэнтральныя дзяржавы будуць разьбіты і што Аўстра-Венгрыя расклянецца, Радзіч

за выключэньнем кароткага перарыву 1925-26 г.г., калі сялянская партыя Радзіча нават прымала ўдзел ва ўрадзе. Але паравуменьне паміж харватамі і сэрбамі трывала нядоўга, і барацьба аднавілася ў яшчэ вяртальнай форме, прыводзячы да забойства на памянёным пасаджэньні скупшчыны двух сяброў Радзіча і сьмяртэльнага параненьня яго самога. У адказ 6-га жніўня ў Аграме быў забіты сэрбскі рэдактар Рысто-віч, які дэманстрацыяна пісаў у сваёй газэце аб магчымасьці забойства Прыбичэвіча другога правадыра сялянскае харвацкае партыі, а потым дэманстрацыяна-ж прыехаў у Агра-м.

Радзіч быў дзеля харватаў ня толькі правадыром харвацкае сялянскае партыі, але агульным правадыром дзеля ўсіх незадаволеных сучаснымі парадкамі, устаноўленымі Белград-ам. А незадаволеных шмат.

Харватыя і Старая Сэрбія хопь везелены адным пародам, але ён вельмі розніцца паміж сабой як у галіне матар'яльнае, так і духоўнае культуры. У Харватыі амаль што няма ня-ісьменнасьці, у мдух толькі мясцоў да 10 проц., а ў Паўднёвай Сэрбіі-да 50 проц. У Харватыі шрыфт лацінскі, у Сэрбіі-кірыліца, харвацка-каталікі, сэрбы — праваслаўныя і г. д.

Калі карыстанца больш блізка параўнаньнем, можна сказаць, што Харватыя ў Юга-Славіі — тое, што Пазнань у Польшы.

Як у Польшчы Пазнань вышэй за матар'яльную культуру, так і Харватыя. Як у Польшчы, так і ў Юга-Славіі «сталіцы знаходзяцца на ўсёй няй частцы дзяржавы, а ўлада ў руках «усходніх».

Толькі трэба памятаць, што розніца паміж Харватыяй і Сэрбіяй значна большая, чым паміж Пазнань-ню і Кангрэсуўкай (шрыфт, рэлігія і г. д.) а адгэтуль і напружанасьць большая.

Зборышча камэдыянтаў, ці „Кангрэс 2-га Інтэрнацыяналу“ (Сусьветныя атракцыіны).

Вышэйшая школа коннай вяды.

Да верасьнеўскае сэсіі Лігі Нацый

Справа Лібавя-Роменскае чыгункі

У рыхіх гавэтах зьявіліся весткі, інсьвіраванія міністэрствам замежных спраў, што латвійскі ўрад не адступае ад замеру падняць пытаньне аб адчыньненьні Лібавя-Роменскае чыгункі.

Саюз лібаўскіх фабрыкантаў падгатаваў мэмарандум у справе Лібавя-Роменскае чыгункі. Мэмарандум гэты будзе перададзены ў Лігу Нацый. Лібаўскія фабрыканты дамагаюцца адчыньненьня травэіту на чыгунцы пад кіраўніцтвам Лігі Нацый.

Скаргі на Польшчу

Польшчы зьяўляецца сталаю кліеўткаю рады Лігі Нацый. Ня было амаль што ні аднае сэсіі рады, на якой бы не разглядаліся польскія справы, або скаргі на Польшчу.

На надыходзячай 51-ай сэсіі рады будзе разглядацца становішча польска-літоўскіх перагавораў, становішча літоўцаў у Віленшчыне, справа вынап-вае надзьвэрдаў у Сілезіі.

Лоўная работа паміж двух ірсолаў.

У Польшчы

ЗІМГАЦЫЯ З ПОЛЬШЧЫ

Па польскай статыстыцы за 1927 г.

Падчына Літвы

БЭРЛІН, 12. Орган пэнтру „Нямеччына“ паведамляе, што ў колах Лігі Нацыяў існуе меркаваньне пераабраць Літву на верасіеўскай сесіі Лігі ў раду Лігі на тры гады. Метай гэтага „умяцшэньня сувязей“ з Літвой зьяўляецца „продзігнаць савецкай прапагандыскай дзейнасьці“.

Перамовы аб польска-літвускім канфлікце

БЭРЛІН, 12. Жэнеўскі карэспандэнт органу пэнтру „Нямеччына“ паведамляе, што ў сучасны момант паміж урадамі кіруючых захоўва-ўраўскай дзяржаў абмяжоўваюцца перагаворы на пятай аб тэй пастаўцы, якая павінна быць ухвалена на надыходзячай сесіі рады Лігі Нацыяў з поваду польска-літвускага канфлікту.

Расправа італьянскіх фашыстаў

РЫМ, 8. У спецыяльным трыбунале скончылася справа 34 падсудных, абвінавачаных у зьмове супроць іспу ючай улады і закліку да грамадзянскай вайны. 26 чалавек прыгавораны да зьнявольеньня ў турме на тэрмін ад 1 да 16 год. 8 чалавек апраўданы.

выехала з Польшчы 200.000 эмігрантаў, а за адзін толькі краснін гэтага году — 31.000. Судзіць па гэтай лічбе, у 1923 годзе выезд эмігрантаў з Польшчы будзе большы, чым у 1927 г.

Такая вялікая лічба эмігрантаў наглядна сьведчыць, як дрэнна жыць працоўным у Польшчы.

Падгатоўка да мабілізацыі

Польскі ўрад пачынае скупіваць у вялікіх колькасьцях зброя і Польшчы і за граніцаю, стараючыся сабраць сабае зброю, якая хапіла бы ў выпадку мабілізацыі на пракарчваньне арміі ў працягу году.

Узрост лічбы бяздомных

„Роботнік“ (224) адзначае прыметны рост лічбы бяздомных у Варшаве. Усяго ў бараках для бяздомных месцаца 2.478 сем'яў, агулам 9.208 а.

Праціямейская дэманстрацыя

19-га жніўня ў Сілезіі адбудзецца марш вайсковых арганізацый шляхам верхнясілезскіх паўстанцаў 1921 году ў кірунку да нямецкае граніцы.

Марш скончыцца дэманстрацыйнай урачыстасьцю ля граніцы.

Калі набудзе моц пакт Келёга

ВАШЫНГТОН, 14. Дагавор аб забароне вайны пасля падпісаньня будзе дэпанаваны ў Вашынгтоне і набудзе моц пасля таго, як тут будучь дэпанаваны ратыфікацыйныя граматы дзяржаў, якія бліжучь удзел у падпісаньні дагавору. Толькі пасля гэтага краіны, якія не баручь удзелу у падпісаньні, змогуць далучыцца да яго.

БЭРЛІН, 14. Вашынгтонскі карэспандэнт газэты „Вэрлінер Тагблят“ паведамляе, што калі-б СССР заявіў аб сваім жадаваньні далучыцца да дагавору, дык міністэрства замежных спраў ПАЗШ проста прыняло-б гэта да ведама і паведаміла пра гэта іншым дзяржавам. Працэдура далучэньні СССР да дагавору была-б гэтым вычарпана.

У склад новае акружнае ўправы абраны: Макар Касьцэвіч, Н. Ламашовіч і інш.

Пакт Келёга

„Удзел СССР у перамовах аб пакце Келёга павінен быць працоўным іх ворага ў яго сапраўдным твары“.

(„Ротэ Фанс“)

Найменшая ломна старых плеч.

У Зах. Беларусі

Канфіскацыя „Домі Працы“

Віленскае месцавае староства 11-га жніўня канфіскавала чарговы аумар „Домі Працы“.

Прычыны канфіскацыі пакуль што не абвешчаны.

Водгук суду над Грамадою

У Візьні выдана асобнай брашурыкай абарончай прамова на працесе Грамады адваката Патрусевіча.

Зьезд таварыства беларускае школы ў Горадні

У Горадні адбыўся акружны зьезд таварыства беларускае школы. З дакладамі выступалі: старшыня таварыства А. Уласаў, старшыня акружнае ўправы Сяўрук, інструктар галоўнае ўправы Шырма і інш.

У склад новае акружнае ўправы абраны: Макар Касьцэвіч, Н. Ламашовіч і інш.

Незаконнае дырэктара Беларускае гімназіі

Куратар Віленскае школынае акругі не зацьвердзіў на пасадзе дырэктара Віленскае беларускае гімназіі г-на Паўловіча, кандыдата таварыства Беларускае школы.

У Францыі

Рыхтуюць жорсткі прысуд

ПАРЫЖ, 13. Судовы следчы адмовіўся вызваліць на парку Капцэвіля (камуністы), які часова выконвае абавязкі мэра ў Іўры. Капцэвіль быў арыштаваны 5-га жніўня ў сувязі з дэманстрацыямі супроць вайны. У турме да Капцэвіля дастасоўваецца рэжым, устапоўлены для крымінальных. Справа Капцэвіля слухаецца заўтра ў судзе бяз удзелу прысяжных засядальнікаў. Яму ірадыюзна абвінавачваньне „у зьневажэньні агентаў паліцыі і гвалту ў адносінах іх“.

Праціваенная дэманстрацыя

ПАРЫЖ, 13. У нядзелю ў Лізі адбылася маніфэстацыя супроць вайны, у якой прымалі удзел агулам 9.000 рабочых. З прамовамі выступалі Пікамаль, Вайан Кутур'е і інш.

даўно аб'яўлялася з ПІС(аў)амі. Лявае-ва ватны пахавае, што сялянскі рух у гэтай краіне гэтага партыі на часе з Крукам рашуча нярэчыць супроць уваходу ў ПІС і дамагаецца права уваходзіць у 2-гі Інтэрнацыянаў у якасьці яго члена. Супроць вапратраўскай групы Крук на пасяджэньні выканкаму Інтэрнацыяналу выступіў, як прадстаўнік ПІС, так і лідэр старой незалежнай партыі Дробвер. Канчаткова пытаньне будзе вырашана пленумам кангрэсу.

Выканком Інтэрнацыяналу разглядаеў таксама вапратраўскае дэлегатыі нацыянальна-сацыялістычнай партыі Заходняй Украіны прадстаўіць ёй права рашучага галасу на кангрэсе. Гэта партыя ў час апошніх выбараў аравіла 9 дэпутатаў у Сейм і стаіць у рэзкай апазіцыі да ўраду Пілуздэка. Супроць прадстаўленьня нацыянальна-сацыялістычнай партыі рашучага галасу рэзка нярэчылі прадстаўнікі ПІС. Выканком рашуча дапусціць дэлегатаў нацыянальна-сацыялістычнай партыі на кангрэс у якасьці гасьцей. Вырашэньне пытаньня аб прадстаўленьні дэлегатыі рашучага галасу перадава пленуму кангрэсу.

— А ну, братцы, у галою папулярную песьню „Мір у прамысловасьці“.

Кітай

Магчымасьць новага канфлікту між Поўднем і Поўначчу?

ТОКІЁ, 13. Японскі друк паведамляе, што Чжан Сюе-ля зноў думае адхіліць згоду з Нанкінам, з прычыны энэргічнага пратэсту, заяўленага мукдэнскаму ўраду японскім генэральным консулам у Мукдэне. Згодна паведамленьня „То-кіё Асахі“, японскае міністэрства замежных спраў дапусьчае, што ў выпадку, калі згода будзе адхілена мукдэнскім урадам — паміж Мукдэнам і Нанкінам канфлікт няўхільна, і можа скончыцца спробаю паўднёўцаў вырашыць пытаньне ўзброенай сілай.

Японія рыхтуецца да гвалту

ПЕКІН, 11. Як паведамляе японскае агенцтва, японскі консул у Мукдэне Хаясі, пасля гутаркі з Чжан Сюе-лянам, заявіў карэспандэнтву агенцтва: „Мне здаецца, што Чжан Сюе-ля згодзіцца на дагавор з Поўднем. У гэтым выпадку Японія, вразумела, застаецца ісьці па памечаным ёй курсе“.

МУКДЭН, 12. 20-га жніўня ў Мукдэне адбудзецца парадзе ўсіх японскіх консулаў у Манчжуріі. Канфэрэнцыя падаецца вялікае значэньне.

Юга-Славія: „Каралеўства сэрбаў, харватцаў і славенцаў“ павінна была выказаць поўную іх роўнапраўнасьць. Але на сьпіраве аказалася, што белградскі ўрад ўвёў самыя адмысловыя пэнтралізм і нават слухаць не хацеў ня толькі аб фэдэрацыі, але нават аб аўтаноміі Харватыі.

Радзіч аказаўся ў апазіцыі да ўраду і заставаўся ў ёй увесь час.

Італьянізацыя Паўднёвага Тыролю

Перад сусьветнай вайною Італія (побач з Францыяй) вяўлялася найбольш адналітай дзяржавай у сьне нацыянальнага складу. Змаганьне нацыянальнасьцяй, ад якога як у трасцы траслася суседняя Аўстра-Венгрыя, было для Італіі зусім незнаёмае хваробаю.

Сусьветная вайна прынесла зьмену ў гэтым сьне і дзеля Італіі. У сучасны момант на захад ад Савецкага Саюзу няма ніводнае вялікае дзяржаў, якая ня мела-б клопатаў са сваімі нацменьшасьцямі і ў якой нацыянальнае пытаньне ня стала-б адным з найбольш балючых дзяржаўных пытаньняў. Хоць у малой меры, але хваробаю міжнацыянальнае грызьні заразілася і Італія.

Версальская ўмова не задавоіла ўсіх імперыялістычных імкненьняў Італіі. Перад далучэньнем да антаўскае кааліцыі Італія ўмовілася, што пасля вайны яна атрымае ад Аўстра-Венгрыі Паўднёвы Тыроль, Істрыю і Далмацыю. Аднак молны адпор у Сэрбіі — гераічнай Сэрбіі, для абароны якое нібы-та і распачалася сусьветная вайна — прымусіў Антанту перадаць Італіі толькі Паўднёвы Тыроль і Істрыю. Італьянская буржуазія засталася гэтым вельмі незадаволеная і нават цяпер яшчэ час ад часу напамінае аб сваёй „крыўдзе“. Але „крыўда“ мае таксама дадатны бок для Італіі, бо дзякуючы ёй, Італія атрымала „толькі“ 200.000 немцаў у Паўднёвым Тыролі і каля 35.000 славенцаў у Істрыі; на 42 мільярднае насельніцтва ў дзяржаве

налічваньня мясцовае нямецкае альбо славенскае нацыянальнасьці.

Немцаў у Італіі значна болей, яны болей культурныя за славенцаў і ў дадатак за іх сьпіню стаіць Італьянская вага якое болейшая, чым вага Юга-Славія.

Дзеля гэтага тырольскія немцы даць болей клопату фашысцкаму ўраду, чым славенцы, і сьвет часцей чуе аб іх крыўдах.

Усякі раз, калі фашысты падкрэўваюць далей шрубую ўціску ў Паўднёвым Тыролі, на другі бок граніцы, у Паўночным (аўстрыйскім) Тыролі пачынаюцца масавыя працііітальянскія дэманстрацыі, газэты ў Аўстрыі і Нямеччыне паднімаюць шум аб ўціску „няшчасных братоў“, дзяржаўныя дзеячы Аўстрыі і Нямеччыны гавораць больш ці менш вострыя прамовы проціў Італіі. Фашысцкія газэты і сам дыктатар Італіі даюць вострыя адказы, і на некаторы час пытаньне аб італьянскай палітыцы ў Тыролі ня сходаіць са старонак друку ў розных краях.

У апошні час фашысцкі ўрад паставіў у Паўднёвым Тыролі помнік каралю Віктару-Эмануэлю — зьбіральніку Італіі, падкрэсьліваючы гэтым, што далучэньне Паўднёвага Тыролю — ёсьць толькі завяршэньне аб'яднаньня Італіі. Але статыстыка, нават італьянская, сьведчыць інакш: на 253.000 жыхароў правінцы Вольцапо толькі 74.000 можа гаварыць італьянску, колькі-ж ёсьць сапраўды італьянцаў, — статыстыка маўчыць. Хоць у фальшавальні нацыянальнага складу насельніцтва Італьянскай статыстыцы далёка яшчэ да польскае, якая ў гэтым сьне трымае сусьветны рэкорд, аднак і ў Італіі ваўважваюцца падобныя-ж тэндэнцыі. У самым месцы Вольцапо на 36 тысяч жыхароў 26 тысяч умеюць гаварыць італьянску, аднак з іншых крыніц вядома, што італьянцаў там толькі траціна ўсяе насельніцтва месца.

„Пазьяна“ дэлегата з калёй.

Гвалтоўная італьянізацыя Паўднёвага Тыролю пачалася толькі з устанавленьнем фашысцкага рэжыму з яго культам грубае сілы. Да 1922 году губэрнатарам быў Кредо-ро, демократ, які шапаваў мову і звычайнае масовае нямецкае насельніцтва і нават казаў раз, што ён анаходзіцца ў чужым доме.

Італіянаў у Італіі значна болей, яны болей культурныя за славенцаў і ў дадатак за іх сьпіню стаіць Італьянская вага якое болейшая, чым вага Юга-Славія.

Дзеля гэтага тырольскія немцы даць болей клопату фашысцкаму ўраду, чым славенцы, і сьвет часцей чуе аб іх крыўдах.

Італьянізацыя Паўднёвага Тыролю

Перад сусьветнай вайною Італія (побач з Францыяй) вяўлялася найбольш адналітай дзяржавай у сьне нацыянальнага складу. Змаганьне нацыянальнасьцяй, ад якога як у трасцы траслася суседняя Аўстра-Венгрыя, было для Італіі зусім незнаёмае хваробаю.

Сусьветная вайна прынесла зьмену ў гэтым сьне і дзеля Італіі. У сучасны момант на захад ад Савецкага Саюзу няма ніводнае вялікае дзяржаў, якая ня мела-б клопатаў са сваімі нацменьшасьцямі і ў якой нацыянальнае пытаньне ня стала-б адным з найбольш балючых дзяржаўных пытаньняў. Хоць у малой меры, але хваробаю міжнацыянальнае грызьні заразілася і Італія.

Версальская ўмова не задавоіла ўсіх імперыялістычных імкненьняў Італіі. Перад далучэньнем да антаўскае кааліцыі Італія ўмовілася, што пасля вайны яна атрымае ад Аўстра-Венгрыі Паўднёвы Тыроль, Істрыю і Далмацыю. Аднак молны адпор у Сэрбіі — гераічнай Сэрбіі, для абароны якое нібы-та і распачалася сусьветная вайна — прымусіў Антанту перадаць Італіі толькі Паўднёвы Тыроль і Істрыю. Італьянская буржуазія засталася гэтым вельмі незадаволеная і нават цяпер яшчэ час ад часу напамінае аб сваёй „крыўдзе“. Але „крыўда“ мае таксама дадатны бок для Італіі, бо дзякуючы ёй, Італія атрымала „толькі“ 200.000 немцаў у Паўднёвым Тыролі і каля 35.000 славенцаў у Істрыі; на 42 мільярднае насельніцтва ў дзяржаве

налічваньня мясцовае нямецкае альбо славенскае нацыянальнасьці.

Немцаў у Італіі значна болей, яны болей культурныя за славенцаў і ў дадатак за іх сьпіню стаіць Італьянская вага якое болейшая, чым вага Юга-Славія.

Дзеля гэтага тырольскія немцы даць болей клопату фашысцкаму ўраду, чым славенцы, і сьвет часцей чуе аб іх крыўдах.

Усякі раз, калі фашысты падкрэўваюць далей шрубую ўціску ў Паўднёвым Тыролі, на другі бок граніцы, у Паўночным (аўстрыйскім) Тыролі пачынаюцца масавыя працііітальянскія дэманстрацыі, газэты ў Аўстрыі і Нямеччыне паднімаюць шум аб ўціску „няшчасных братоў“, дзяржаўныя дзеячы Аўстрыі і Нямеччыны гавораць больш ці менш вострыя прамовы проціў Італіі. Фашысцкія газэты і сам дыктатар Італіі даюць вострыя адказы, і на некаторы час пытаньне аб італьянскай палітыцы ў Тыролі ня сходаіць са старонак друку ў розных краях.

У апошні час фашысцкі ўрад паставіў у Паўднёвым Тыролі помнік каралю Віктару-Эмануэлю — зьбіральніку Італіі, падкрэсьліваючы гэтым, што далучэньне Паўднёвага Тыролю — ёсьць толькі завяршэньне аб'яднаньня Італіі. Але статыстыка, нават італьянская, сьведчыць інакш: на 253.000 жыхароў правінцы Вольцапо толькі 74.000 можа гаварыць італьянску, колькі-ж ёсьць сапраўды італьянцаў, — статыстыка маўчыць. Хоць у фальшавальні нацыянальнага складу насельніцтва Італьянскай статыстыцы далёка яшчэ да польскае, якая ў гэтым сьне трымае сусьветны рэкорд, аднак і ў Італіі ваўважваюцца падобныя-ж тэндэнцыі. У самым месцы Вольцапо на 36 тысяч жыхароў 26 тысяч умеюць гаварыць італьянску, аднак з іншых крыніц вядома, што італьянцаў там толькі траціна ўсяе насельніцтва месца.

У верасні 1921 году Мусаліні, яшчэ толькі як правадыр фашыстаў, зрабіў са сваімі галаварэзамі налет на Паўднёвы Тыроль, прымушаўшы Кредо-ро ўдчыць. Нямечкая нацыянальная арганізацыя „Дейтэ Фэрбанд“ была разганана.

Калі Мусаліні стаў на чале ўраду, ён сам асабіста ўдзесься за аб'яднаньне Італіі і Італіянаў Паўднёвага Тыролю. Дакрэтам 1923 году італьянская мова была абвешчана афіцыйнаю моваю ўсіх дзяржаўных і самаўрадаўных устаноў, аж да гмін.

Італьянізацыя Паўднёвага Тыролю

Перад сусьветнай вайною Італія (побач з Францыяй) вяўлялася найбольш адналітай дзяржавай у сьне нацыянальнага складу. Змаганьне нацыянальнасьцяй, ад якога як у трасцы траслася суседняя Аўстра-Венгрыя, было для Італіі зусім незнаёмае хваробаю.

Сусьветная вайна прынесла зьмену ў гэтым сьне і дзеля Італіі. У сучасны момант на захад ад Савецкага Саюзу няма ніводнае вялікае дзяржаў, якая ня мела-б клопатаў са сваімі нацменьшасьцямі і ў якой нацыянальнае пытаньне ня стала-б адным з найбольш балючых дзяржаўных пытаньняў. Хоць у малой меры, але хваробаю міжнацыянальнае грызьні заразілася і Італія.

Версальская ўмова не задавоіла ўсіх імперыялістычных імкненьняў Італіі. Перад далучэньнем да антаўскае кааліцыі Італія ўмовілася, што пасля вайны яна атрымае ад Аўстра-Венгрыі Паўднёвы Тыроль, Істрыю і Далмацыю. Аднак молны адпор у Сэрбіі — гераічнай Сэрбіі, для абароны якое нібы-та і распачалася сусьветная вайна — прымусіў Антанту перадаць Італіі толькі Паўднёвы Тыроль і Істрыю. Італьянская буржуазія засталася гэтым вельмі незадаволеная і нават цяпер яшчэ час ад часу напамінае аб сваёй „крыўдзе“. Але „крыўда“ мае таксама дадатны бок для Італіі, бо дзякуючы ёй, Італія атрымала „толькі“ 200.000 немцаў у Паўднёвым Тыролі і каля 35.000 славенцаў у Істрыі; на 42 мільярднае насельніцтва ў дзяржаве

налічваньня мясцовае нямецкае альбо славенскае нацыянальнасьці.

Немцаў у Італіі значна болей, яны болей культурныя за славенцаў і ў дадатак за іх сьпіню стаіць Італьянская вага якое болейшая, чым вага Юга-Славія.

Дзеля гэтага тырольскія немцы даць болей клопату фашысцкаму ўраду, чым славенцы, і сьвет часцей чуе аб іх крыўдах.

Усякі раз, калі фашысты падкрэўваюць далей шрубую ўціску ў Паўднёвым Тыролі, на другі бок граніцы, у Паўночным (аўстрыйскім) Тыролі пачынаюцца масавыя працііітальянскія дэманстрацыі, газэты ў Аўстрыі і Нямеччыне паднімаюць шум аб ўціску „няшчасных братоў“, дзяржаўныя дзеячы Аўстрыі і Нямеччыны гавораць больш ці менш вострыя прамовы проціў Італіі. Фашысцкія газэты і сам дыктатар Італіі даюць вострыя адказы, і на некаторы час пытаньне аб італьянскай палітыцы ў Тыролі ня сходаіць са старонак друку ў розных краях.

У апошні час фашысцкі ўрад паставіў у Паўднёвым Тыролі помнік каралю Віктару-Эмануэлю — зьбіральніку Італіі, падкрэсьліваючы гэтым, што далучэньне Паўднёвага Тыролю — ёсьць толькі завяршэньне аб'яднаньня Італіі. Але статыстыка, нават італьянская, сьведчыць інакш: на 253.000 жыхароў правінцы Вольцапо толькі 74.000 можа гаварыць італьянску, колькі-ж ёсьць сапраўды італьянцаў, — статыстыка маўчыць. Хоць у фальшавальні нацыянальнага складу насельніцтва Італьянскай статыстыцы далёка яшчэ да польскае, якая ў гэтым сьне трымае сусьветны рэкорд, аднак і ў Італіі ваўважваюцца падобныя-ж тэндэнцыі. У самым месцы Вольцапо на 36 тысяч жыхароў 26 тысяч умеюць гаварыць італьянску, аднак з іншых крыніц вядома, што італьянцаў там толькі траціна ўсяе насельніцтва месца.

Жадаючыя паступіць у Тэхнічную авіяцыйную школу павінны зьявіцца ў Агр. Савет Асаваіхіму (вул. Зьневава, 26, Дом Чырвонай арміі) 15 і 16 жніўня г. г. ад 12 да 6 г. увечары з дакумантамі аб адунацыі, аб нараднёньні і сацыяльным становішчы. Прэзыдум Менагрэвету Асаваіхіму.

Злачынная гульня выкрыта

У лістападзе мінулага году французскі міністр замежных спраў Брыян ад імя свайго ўраду звярнуўся да ўраду Паўночна-Амерыканскіх Злучаных Штатаў з прапановаю заключыць арбітражную ўмову паміж Францыяй і Паўночна-Амерыканскімі Злучанымі Штатамі. Пры нарастаючых накулах што скрытых яшчэ канфліктаў паміж Францыяй з аднаго боку і Італіяй і Англіяй—з другога, для Францыі асабліва важна было забяспечыць сабе дружбу і дапамогу ПАЗШ.

Тагочасны крок французскага ўраду ня меў поспеху за тым, што 27-га сьнежня мінулага году статс-сакратар (міністр замежных спраў ПАЗШ) Келё адказаў Францыі згодна на яе прапанову, але пры ўмове, каб дагавор быў ня толькі франка-амэрыканскім, а шматбаковым, г. зн., каб яго ўдзельнікамі былі ў першую чаргу ўсе дзяржавы наогул.

Імперыялістычныя дзяржавы яшчэ пры абаварэньні прапановы саветскай дэлегацыі, якія былі ўнесены тав. Літвінавым у красавіку г. году на абаварэньне камісіі па разбраеньні ў Жэневе, казалі, як мала зацікаўлены яны ў сапраўдным умацаваньні справы міру, у разбраеньні не на словах, а на справе. Гэта аднак ані не перашкодна імя на працягу амаль 8 месяцаў весілі бясконцу перапіску вакол прапановы Келёга аб заключэньні шматбаковага дагавору («пакту») з крывадушнасьцю, уласцівай усім буржуазным дыпламатам, але ў якім асаблівымі майстрамі зьяўляюцца ангельцы і амэрыканцы; прапанаваны Келёгам «пакт» аб узаемным ненападзе абстаўлен усемагчымымі «пышнымі» заявамі. Дагавор гэты атрымаў адразу пры ўзьнікненьні думкі аб ім назву «пакту», які абвешчае вайну незаконнай і які заўважвае ад адмовы ад вайны, як зброю нацыянальнай палітыкі. На працягу доўгага часу дыпламаты імперыялістычнага сьвету ўсё «напраўлялі» пакт Келёга, кожны стараўся зрабіць сваю «агаворачку», якая-б яшчэ акругляла «пакт», каб ён не датычыў апазытаў імперыялістычна дэлегацыі захвату імя і прыгнечаньня калёніяльных і паўкалёніяльных краін.

Асабліва характэрныя ў гэтых адносінах «агаворкі» Англіі, якая патрабавала выключэньня з абавязкаў, якія накладвае пакт для ўсіх тых тэрыторый у розных пунктах зямное кулі, абарона якіх зьяўляецца «жыццёва-неабходнай для Брытанскай імперыі». Французскі ўрад з свайго боку ўнёс рад агаворак, якія прыводзяць да таго, што члены Лігі Нацый, палісіўшы пакт, ні ў якой меры не аслабляюцца ад абавязкаў, звязаных з нападзеньнем іх ў складзе Лігі Нацый. Агаворкі Францыі накіраваны перш-на-перш к таму, каб мець поўныя рукі для таго напкоўваньня Польшчы і Румыніі па СССР, якое складае асноўны матыў сучаснай французскай палітыкі.

На гледзячы на тое, што СССР мае ўсе падставы вельмі крытычна адносіцца да задуманага імперыялістычным дзяржавамі шматбаковага дагавору аб міры, саветскі ўрад вуснамі тав. Чырэйна гэтымі днямі заявіў аб сваёй гатоўнасці прыняць удзел у перамовах аб гэтым дагавору. Гэтай сваёй заявай саветскі ўрад унёс немалое замешаньне ў радок імперыялістычнага дзяржаваў.

Ужо адна гэтая аналітычная гарантыя ажыццяўленьня мэтай якія паставіла перад сабой камісія—стварыць праграму міжнароднага характару. Спрэчкі былі адкрыты пасля дакладу тав. Бухарына аб працы пад-

Каб дапоўніць характарыстыку Эрфурцкай праграмы, трэба адзначыць, што яна ўносіла паўнейшую бытаніну ў пытаньне аб дзяржаве, замазваючы выразную характарыстыку марксызму. Каўцкі, напрыклад, пісаў:

«Аднак сучасная дзяржава зьяўляецца ня толькі адзінай з існуючых у даны момант грамадзкіх арганізацый, якая ўладае выстарчальным працягам, каб служыць рамкаю для сацыялістычнай асацыяцыі, але яна зьяўляецца таксама і адзінай натуральнай асновай для яе».

Эрфурцкая праграма—люстра даваеннага II-га Інтэрнацыяналу. Прызнаньне навукі Маркса з выхалашчваньнем яго рэвалюцыйнага зьместу, абмежаваньне стратэгічных задач мінімальнымі патрабаваньнямі, наяўна рэвізія навукі Маркса аб рэвалюцыі, «эўрапейскі інтэрнацыяналізм»—такія характэрныя рысы даваеннага II-га Інтэрнацыяналу, а разам з ім і Эрфурцкай праграмы.

Чацьверты этап у разьвіцьці праграмы можна і трэба звязаць з праграмай, прынятай на II-м зьездзе нашай партыі. Праграма і дэбаты вакол яе як перад зьездам, так і на ім паказваюць, што гэта праграма была пераломным этапам ад праграмы II-га Інтэрнацыяналу да будучай праграмы ленынізму.

Праграма РСДРП была больш

1) Канец. Пачатак у № 185.

На шляхах да праграмы Камінтэрну

яскравай за Эрфурцкую і больш рэвалюцыйнай па сваім ідэалёгічным зьмесце.

Тое, што замазвала Эрфурцкай праграма, у праграме РСДРП было ясна падкрэслена. Дыскусія па праграме выявіла тры асноўныя моманты, якія зьявіліся значным крокам наперад у параўнаньні з Эрфурцкай праграмай. У праграме РСДРП была ясна падкрэслена ідэя сацыяльнай рэвалюцыі, дыктатуры пралетарыату.

Праграма РСДРП, і асабліва дэбаты аб ёй, яскрава падкрэсьліла ролю партыі ў рэвалюцыі. Рэвалюцыйна-марксысцкая пастаноўка гэтага пытаньня прымусіла апартуістычную частку II-га зьезду (Акімаў, Мартынаў і інш.) з пенаю на вуснах накінуцца на праграму. Акімаў выступіў, напрыклад, з абвінавачаньнем, што ў праграме партыя прад'яўлена, як актыўна-дзейнічаючая асоба, пралетарыят-жа—як пасьўнае асяродзінча, «на якое ўплывае партыя». Дэбаты вакол праграмы выявілі і новую пастаноўку сялянскага пытаньня. У той час, як Пляханаў і Аксельрод распыталі аграрнае пытаньне, як адну з праблем сацыялістычнай рэвалюцыі, Ленін паставіў аграрнае пытаньне як асяродак буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі, лэзун нацыяналізацыі зямлі—як асноўны эканамічны лэзун гэтай рэвалюцыі. Ленінская пастаноўка аграрнага пытаньня, натуральна, увязвалася і з тэзісам аб гэгэ-

маніі пралетарыату ў дэмакратычнай рэвалюцыі.

Мы бачым, такім чынам, што па трох важнейшых пытаньнях праграма РСДРП была ўжо пачаткам пераходу ад Эрфурцкай да ленынскай праграмы, пачаткам пераходу ў тым сэнсе, што бяручы каштоўнае ў Эрфурцкай праграмы, яна выпраўляла яе апартуістычныя памылкі і разам з тым разьвівала зародкавыя ідэі марксызму ў аграрным пытаньні ў навуцы аб партыі і г. д.

**

Пятым этапам у разьвіцьці праграмы зьяўляецца прыняцьце праграмы на VIII зьездзе партыі. VIII зьезд храналёгічна супаў з устаноўчым кангрэсам Камінтэрну, і прынятая на ім праграма зьяўляецца першай праграмай кампартыі. Праграма, прынятая на VIII зьездзе, карэнным чынам, зразумела, адзначалася ад старое праграмы. Яна давала падрабязны аналіз наваейшага этапу капіталізму-імперыялізму. Яна давала аналіз краху II-га Інтэрнацыяналу і здрады сацыял-патрыятызму.

Праграма ўжо ўлічвала практыку пралетарскае дыктатуры ў Расіі. Яе «практычная» частка была выключна прысьвечана зьместу праграмы пралетарскае дыктатуры, прычым не пралетарскай дыктатуры наогул, а «прыстасоўна да Расіі, галоўнай асаблівасьцю якой зьяўляецца

перавага дробна-буржуазных пластоў насельніцтва».

Праграма дала падрабязнае тлумачэньне ленынскае навуцы аб дэмакратыі і дыктатуры, аб сялянстве, нацыянальным пытаньні.

Дыскусія, якая разгарнулася па апошнім пытаньні на VIII зьездзе паміж Леныным з аднаго боку, і Бухарыным, Пятаковым і інш., з другога боку, унесла бясспрэчную яснасьць па гэтым складаным пытаньні ў рады РКП.

Праграма, прынятая на VIII зьездзе, зьяўляецца непасрэдным папярэднікам праграмы Камінтэрну. Яе аб'ектыўна «недахоп» складаўся з таго, што яна выпрацавала толькі праграму дзейнасьці для партыі пасьля захону ўлады, не прапрацаваўшы пытаньні стратэгіі і тактыкі партыі як краіні імперыялізму, так і краіні калёніяльнасьці. Але гэтай задачы яна не магла ўзяць на сябе, бо праграма зьяўлялася, што РКП зьяўляецца толькі «адным з атрадаў» Камінтэрну.

**

Далейшая падрыхтоўчая работа па выпрацоўцы праграмы ішла ўжо ў нетрах самога Камінтэрну. Тэзісы I-га кангрэсу ад дэмакратыі і дыктатуры, тэзісы II-га кангрэсу па нацыянальным, калёніяльным і аграрным пытаньнях, аб ролі партыі ў рэвалюцыі, праграмы дэбатаў на IVIV кангрэсах—такія этапы распрацоўкі праграмы ў нетрах самога Камінтэрну.

Работа праграмнай камісіі VI кангрэсу

Такім пытаньнем, па думцы тав. Ленца, зьяўляецца ў першую чаргу тэорыя крызісаў і, па думцы тав. Рэймана,—пытаньне аб ультра-імперыялізьме.

Пасля гэтага тав. Варга выступіў наконт папраўкі нямецкай дэлегацыі па пытаньні аб тэорыі крызісаў.

— Нямецкая дэлегацыя, — гаворыць тав. Варга, прапануе апусьціць спасылку на дыспрапорцыю, як на прычыну крызісаў. Гэта зусім няверна і не адпавядае поглядам Маркса і Ленына.

Для цячэньня крызісу пры манапалістычным капіталізьме па думцы тав. Варга, характэрна тое, што гэтыя крызісы ўзьнікаюць, не па прычыне абесцаньня ўжо выпушчаных тавараў, а па прычыне сыстэматычнага абмежаваньня вытворчасці. У клясамым сэнсе гэта азначае, што у шарыад манапалістычнага капіталізму выдаткі крызісаў пераключаюцца на плечы рабочае клясы ў выглядзе працяжнага масавага беспрацоўя.

Тав. Султан-Задэ (Пэрсія) супярэчыць проці таго, што ва ўступнай частцы праграмы эпоха імперыялізму характарызуецца як эпоха панаваньня фінансавага капіталу. Па думцы тав. Султан-Задэ, гэта азначае

наварот да тэорыі Гільфэрдынга, якая, ні ў якім разе, не заснавана на сапраўдных эканамічных зьявішчах і ня вытрымлівае сур'ёзнай крытыкі.

Тав. Султан-Задэ лічыць неабходным асобна падкрэсьліць прычыновы зьмены, якія назіраліся ў апошнія гады. Банкі болей ня маюць справы з асобнымі прадпрыемствамі, якія адчуваюць патрэбнасьць у крэдыце, а з буйнымі канцэрнамі і трэстамі, і становяцца як-бы іх рахунковай канторай. На гэтай падставе тав. Султан-Задэ лічыць прычыноваю няправільным характарызаваць сучасны перыяд, як перыяд фінансаванага капіталу.

Тав. Рынг (Польшча) лічыць, што асноўнай супярэчнасьцю капіталістычнага панаваньня зьяўляецца супярэчнасьць паміж неабмежаванымі магчымасьцямі вытворчасці і абмежаванай пакупной здольнасьцю ня толькі пралетарскіх мас, але і капіталістычнага грамадства наогул.

Тав. Рынг прапануе ўключыць у праграму вядомыя паць пунктаў Ленына, у якіх дана характарыстыка сутнасьці імперыялізму.

Тав. Раманенка (СССР) палемізуе з поглядамі тав. Султан-Задэ. Далей тав. Раманенка лічыць неабходным падкрэсьліць у праграме няроўна-

мернасьць разьвіцьця капіталізму.

Тав. Сэра (Італія) лічыць неабходным падкрэсьліць у праграме зьяўленьне капіталізму і нямінучасць яго пагібельнасьці.

Тав. Ленц (Нямеччына) заўважвае аб няправільнасьці тлумачэньня тав. Варгой папраўкі нямецкай дэлегацыі ў тым сэнсе, што нямецкая дэлегацыя прызнае дыспрапорцыі, як адной з прычын крызісу. Нямецкая дэлегацыя лічыць, што спасылкі на дыспрапорцыю невыстарчальны для тлумачэньня крызісу. Спраба тав. Варгі даказаць адваротнае грунтуецца на карэннай памылцы. Нямецкая дэлегацыя прытрымліваецца гэтай думкі, што трэба пакуль што ўстрымацца ад канчатковай фармулёўкі па пытаньні аб крызісах, бо ў гэтай галіне няма яшчэ неабходнага адзінадушша.

Тав. Парэдэс (Эквадор) наогул згаджаецца з праектам праграмы, але лічыць неабходным, побач з падрабязным апісаньнем прыроды капіталізму, выкласці таксама праблемы, якія знаходзяцца ў цеснай сувязі з палітыкай імперыялізму Паўночна-Амерыканскіх Злуч. Штатаў.

Тав. Хайдар (Палестына) па пытаньні аб вайне лічыць неабходным адзначыць, што войны па сваіх пры-

Праграма Камінтэрну зьявляецца ў сабе, з аднаго боку, усе тэарэтычныя палажэньні «старога» марксызму—палажэньні «Кам. Маніфэсту» і праграмы РСДРП. З другога—яна ўвабрала ў сябе практычны вопыт мас апошніх двух дзесяцігодзьдзяў і асновы ленынізму-марксызму эпохі імперыялізму і пралетарскіх рэвалюцый.

Праграма Камінтэрну нічога не ўзяла з Гоцкае або Эрфурцкае праграмы, бо ўсё каштоўнае ў іх зьяўляецца ўжо ў «Кам. Маніфэсьце», а іх памылкі крытыкаваліся яшчэ асноўнапалажнікамі камунізму. Рафармістыя-ж гэтыя апартуістычныя памылкі ўводзяць цяпер у прынцып. Адмаўляючыся ад ідэі сацыяльнае рэвалюцыі, ад прымусовага скіданьня капіталізму, прапаведуючы мірнае паступовае ўрастаньне ў сацыялізм, супрацоўніцтва клясаў, яны, натуральна, свое погляды зварачаюць на Гоцкую праграму (бо і Эрфурцкая праграма для іх ужо радзікальна), да Лясаля. Назад да Лясаля—такі лэзун нямецкіх с.д. З Маркса і Леныным, наперад да камунізму—такі тэарэтычны і палітычны лэзун камуністычна праграма Камінтэрну будзе моцным штыршком да таго, каб сацыял-дэмакратычныя рабочыя, што засталіся вернымі марксызму, пакінулі рады рафармізму.

Далейшая падрыхтоўчая работа па выпрацоўцы праграмы ішла ўжо ў нетрах самога Камінтэрну. Тэзісы I-га кангрэсу ад дэмакратыі і дыктатуры, тэзісы II-га кангрэсу па нацыянальным, калёніяльным і аграрным пытаньнях, аб ролі партыі ў рэвалюцыі, праграмы дэбатаў на IVIV кангрэсах—такія этапы распрацоўкі праграмы ў нетрах самога Камінтэрну.

Заманілі паперу жы- вым кіраўніцтвам

У практыцы сааружскага гаркому КП(б)В за апошні год мы маем значныя дасягненьні ў метадах партпрацы, аб якіх неабходна падзяліцца на старонках нашага друку. Да апраўдаўшых сябе да гэтага часу метадаў адносіцца жывое інструктаваньне ячэек па ўсіх пытаньнях і галінах працы. Замест пасылкі па лчэўках абезьвібаў і лістоў шырока практыкуюцца сыстэматычныя нарады савратароў, ячэек, апаргаў, жаноргаў і г. д., на якіх абгаворваюцца ўсе бягучыя пытаньні; савратары ячэек заісаваюць у шпыхках вынікі нарад і на бліжэйшых пасяджэньнях бюро, альбо агульным сходзе робяць інфармацыю аб паставах. Гэта даю магчымасьць зьмкці паярваю пераліску, узмацніць штодзённую сувязь ячэек з гаркомам і палешчыць якасьць усёй працы іх.

Таксама апраўдала сябе вылучэньне ГВ, у большай частцы з рабочых-партыйцаў, інструктарскай брыгады для абсьледваньня ячэек. Сіламі гэтых інструктароў праведзена абсьледваньне больш 10 ячэек, і трэба адзначыць, што якасьць абсьледваньняў ніколі ня горш абсьледваньня, якое праводзіцца сталым апаратам. Акрамя таго, дзякуючы гэтаму метаду, узмацніўся абмен вопытам паміж ячэйкамі.

У бліжэйшы час гаркомам вызначаны новыя меры прыярытэту ў галіне росту партарганізацыі. Выходзячы з перспэктывы росту гэтай іншай ячэйкі, кожнай з іх даны пэўны перспэктывны лік асоб, якія могуць быць улічаны ў партыю, пры чым маецца на ўвазе, што рост не павінен ні ў якім разе ісьці за кошт пагаршэньня якасьці прыплатых.

У метах большага ўзмацненьня сувязі паміж вытворчымі ячэйкамі і шырокімі рабочымі масамі і лепшага азнаямленьня рабочых мас з працай ячэек і набліжэньня іх да сябе, а таксама ўцягненьня іх у партыю, гарком маркуе ў бліжэйшы час правесці сходы вытворчых ячэек супольна з рабочымі прадпрыемстваў, з п'ятноўкай на іх дакладаў аб становішчы работы ячэйкі і далейшых задачах. Гэтыя сходы павінны быць праведзены так, каб у абмеркаваньне пытаньняў працы ячэек былі ўцягнуты беспартыйныя рабочыя, у першую чаргу рабочы актыў. Усе прапановы з боку беспартыйных рабочых павінны быць улічаны ў далейшай працы.

Н. Клебану.

Аб налентывізацыі і ня думаюць

(Смалыцкі раён, Мёнскае акругі)

да агледу працы ў цэху

Канкрэтная дапамога інструктароў

Перш за ўсё тав. Бухарын палемізуе з тав. Султан-Задэ, метады якога, па думцы тав. Бухарына, зусім няправільны. Указаньне тав. Султан-Задэ, што Гільфэрдынг стаў нараць эрадынамі, і спроба яго на гэтай падставе даказаць няправільнасьць тэорыі Гільфэрдынга, ня вытрымлівае ніякай коўтыкі. Што-ж

той спаві заявы савецкі Урад усе немалое замінаньне ў рады імперыялістычных палітыкаў. Калі яны пад шумок пышных слоўнаў спакоем збіраліся арганізаваць у дапамогу бясцільнай Ліге Нацыі новы блэк імперыялістычных дэяржаў супроць СССР, то дзякуючы заяве тав. Чычэрныя ім прыходзіцца выступаць, скінуўшы маску.

Буржуазным урадам, якія сабатуюць справу спакоем з дня ў дзень з моманту сканчэння сусветнай вайны, увесь час прыкрытаўшы сваю варажасць спакоем дустымі фразамі і ўхваціўшыся за прапановы Келёга дзея таго, каб лішні раз пусціць пил у воцн, у сучасны момант—пасля заявы т. Чычэрныя аб гадоўнасьці СССР прыняць удзел у абаварэнні пакту—прыходзіцца... маўчаць... ці гаварыць ужо інаша. Заява т. Чычэрныя зроблена 4 жніўня у гадавіну здарэння заходня-эўрапейскай сацыял-дэмакратыі і пры пачатку сусветнай вайны. У гэты дзень па ўсёй Заходняй Эўропе пранеслася хваля грандыёзных рабочых дэманстрацый, якія праходзяць над леанізмамі: «вайна вайце», «далоў імперыялізм» і «няхай жыве рэспубліка працоўных—СССР».

У адказ на заклік пралетарыятаў Заходняй Эўропы, які цвёрда памятае крывавае ўрокі апошняй сусветнай вайны, з Масквы пачулася заява т. Чычэрныя, якая канчаткова разбурыла хітраважны разлікі патэнтанай буржуазнай дэмакратыі і якая лішні раз дэманструе перад вачыма народаў усяго сьвету цвёрдую волю СССР да міру.

Дзевяці месяцаў выношваўся плод закуліснай буржуазнай дыплематыі—пакт Келёга. Гара пустых фраз аб міры ледзь не нарадзіла мыш у відзе тайнага заговорчыка імперыялістычных супроць СССР. Заява т. Чычэрныя мышынае валаліта буржуазнай дыплематыі выкрасі і абяшколажана.

Спрэчка была адкрыта для палігляд тав. Бухарына аб працы падрыхтоўчай праграмы камісіі і аб матывах перагляду праекту У Кангрэсу. У асноўным гэты доклад адбывае першай частцы дакладу тав. Бухарына на пленуме кангрэсу.

Пытаньне аб форме праграмы
На другім пасяджэнні праграмы камісіі (першае пасяджэнне было выключна арганізацыйным абгаварвалася па дакладу тав. Бухарына пытаньне аб форме праграмы.

Былі выказаны два пункты погляду. Тав. Дункер (Нямеччына) выказаў думку, што праграма павінна быць па магчымасці карацей, прыблізна, такога-ж разьмеру, каб яе можна было поўнасьцю выдрукаваць у партыйным бюлеце члена кампартыі. Тав. Дункеру прарэчылі, што ён гаворыць на падставе воцнцы старых арганізацыйных праграм і што, вразумела, міжнародная праграма ня можа быць напісана таксама сьцісла, як першыя.

Камісія аднагалосна паставіла прыняць прапанаваны праект праграмы за аснову і папробаваць у працэсе спрэчак зрабіць скорачэньне не ва ўшчэрбак, аднак, паўнаце зместу.

Капіталізм і імперыялізм
На трэцім пасяджэнні абгаворваліся ўступ і першы разьдзел праграмы (сусветная сыстэма капіталізму, яе разьвіцьцё і яе кінамічкая гібель).

Пасьля ўступнай прамовы тав. Эмбэрт-Дро, які даў агляд пісьмовага матэрыялу, паступіўшага у парадку абгаварэньня праграмы, тав. Дункер выказаў той пункт погляду, што неабходна апусьціць уступную частку праграмы.

Тав. Ленц (Нямеччына) і Рэйман (Чэха-Славакія) пералічылі асноўныя пытаньні, якія павінны падлягаць абгаварэньню ў праграмаі камісіі.

Канкрэтны дапамога інструментароў

Цэх'ячэйка дэпо калектыву цагі МББ чыг. мае 115 партыйцаў і абслугоўвае 300 рабочых і служачых. Ёсьць бюро з 9 членаў і 24 групавыя агітатары, якія былі выдзелены замест індывідуалаў. На падставе праведзенай ужо работы па абсьледваньні можна падвесці папярэдняе вышкі. Цэх'ячэйка не заўсёды прыслухоўваецца да пастроў рабочых. Калі сярод рабочых былі моманты незадавальненьня расцэнкамі, цэх'ячэйка доўга не абгаворвала гэтага пытаньня.

Лёзунг самакрытыі правільна вразумела толькі частка партыйцаў. Многія партыйцы, не гаворачы аб беспартыйных, нават і дагэтуль устрымліваюцца ад крытыкі, гэта дзякуючы таму, што некаторыя гаспадарнікі любяць яшчэ і цяпер асаджаваць выступаючых з крытыкай.

У ічэйцы ёсьць яшчэ і такія зьявішчы, калі хто-небудзь з радавых партыйцаў пачынае гаварыць, з яго сьмяюцца і крычаць «даволі». З гутаркі з беспартыйнымі лічэвішчыкамі даведваемся, што яны цікавяцца працай ічэйкі, ходзяць на адкрытыя сходы, а на пытаньне, чаму не выступаюць на сходах, адказваюць: няхай маладыя выступаюць, яны лепш умеюць гаварыць.

У кіраўніцтве цэх'ячэйкі гаспадаркай, мясцомам і іншымі грамадзкімі арганізацыямі адсутнічае пра-

верка выкананьня пастамоў, што робіць з кіраўніцтва адзін фарма-лізм.

Агульныя сходы ічэйкай праводзяцца рэгулярна, і наведваньне сходаў партыйцамі—здавальняючае. Бада з дакладчыкамі, якія ўсё яшчэ ня могуць адвыкнуць ад доўгіх дакладаў, а, галоўнае, няма практычнай ўвязкі дакладу з мясцовымі умовам.

Асноўным тормазам у ажыўленьні самакрытыкі і актывізацыі служыць усё-ж адсутнасць праверкі выкананьня ічэйкай як сваіх пастамоў, так і пастамоў вышэйшых партыйных органаў. У пастановах ня трэба ўпушчаць ніводнага моманту дзелавых заўваг і спрэчак і зусім адмовіцца ад прыняцьця шаблённых рэзалюцый.

Па нашаму, неабходна перайсьці на метады дачы персанальных даручэньняў асобным партыйцам, па-трабуючы сваячасовае справаздачы аб іх выкананьні.

3 кастрычніка 1927 г. ічэйка ўзраста на 35 чал., з іх 29 чал. па кастрычнікавым закліку.

Рост ічэйкі па асобных цэхах ідзе няроўнамерна. Так, у цэху малага рамонтна на 70 рабочых партпраслойка складае 6 чалавек. Масавая работа па вярбоўцы ў партыю рабочых пастаўлена слаба. Трэба ўдзяляць больш увагі да беспартыйных актывістаў.

Парткалектыў службы цагі блятаецца паміж цэх'ячэйкай і райкомам. Такая блятаніпа будзе іонаваць да таго часу, пакуль гэтая надбудова парткалектыву ня будзе зьлішчача, як лішняя інстанцыя. Досыць існаваньня парткалектыву вузла МББ чыг.

Зьнішчэньне парткалектыву цагі будзе дапамагаць актывізацыі работы цэх'ячэек.

Вывучыўшы дэталёва вытворчую структуру цэх'ячэйкі, адзьяленьня і г. д., абсьледвацелі, сумесна з бюро цэх'ячэйкі, лічаць неабходным выдзельць 6 групоргаў, якія будуць абслугоўваць 43 партыйцаў, 14 камсамольцаў і 130 беспартыйных. Гэты інстытут павінен будзе дапамагчы ічэйцы сваячасова выявіць дадатныя і адмоўныя моманты вытворчасці ва ўсіх кутках, з аднаго боку, і з другога—групоргі павінны будучы палегчыць хутчэйшае азнамленьне рабочых з пастановамі партыі і іх выкананьне з тым, каб гэтым выхоўвацца самім і выхоўваць другіх.

Дзякуючы абсьледваньню партыйнага маса ўзварушылася, быў правільна ўдзел прыход інструментароў-абсьледвацеляў, як памочнікаў.

Пасьля абсьледваньня ічэйка дэпо пачне працаваць з большай прадукцыйнасьцю.

Ш—ун.

У Сьмяліцкай райпартарганізацыі КП(б)Б падчысца 34 проц. камуністычных ічэйкаў на сельскагаспадарцы; з гэтай колькасьці чалавек зьяўляюцца самастойныя гаспадарамі.

3 партыйцаў-сялян партпарту маюць 2 чал. як сакратары ічэйкі КП(б)Б, з чал. зьяўляюцца членамі бюро ічэек, 13 чал. працуюць членамі сельсаветаў і 3 чал. зьяўляюцца старшынямі камітэтаў сялянскіх ўзаемадапамогі. Наогул, усе сялянскія партыйцы, якія працуюць на сельскагаспадарцы, маюць партыйную грамадскую нагрузку і яны прымуць удзел у працы камісіі пры саветах.

Амаль усе сяляне-партыйцы ў пісваюць газэты, у большасьці «Беларускую Вёску»; «Зьвязду» выпісваюць 9 чал. Камсамольцы-гаспадары выпісваюць і чытаюць «Чырную Зьмену».

Большая частка партыйцаў у дэпо не выстарчалыя колькасьці зямлі і амаль усе карыстаюцца тропкамі. Затое, у большасьці гаспадарак камуністы ўведзена трава-сеяньне. 20 гаспадарак камуністы каапераваны ў спажывецкую кааператыву, 9 у сельска-гаспадарчую, 9 у сельска-гаспадарчую, крадытную кааператыву, па ічэйцы партыйцамі ўнесены поўнасьцю.

Уплыў камуністычных партыйцаў вакольнае сялянства адчуваецца вачны. Камуністы сваім прыкладам вядуць за сабою гаспадароў сёл іх вёсак, што асабліва іскрава вывілася ў часе апошніх гаспадарчых кампаній. Часта сяляне зварачаюцца да камуністычных папарадаў, а ва тым, каб напісаць ім заяву.

Асноўнай задачай райкому ў дэпо зьяўляецца падрыхтоўка партыйцаў та навесці іх на шлях калектывацый іх гаспадарак.

С. Нортман

Пытаньні партыйнага жыцьця

Пастановы пленуму аб дробнай сялянскай гаспадарцы і калектывізацыі вёскі.—Аб „надзвычайных мерах“.—Шахцінскі працэс і пытаньне аб кадрах кіраўнікоў.—Самакрытыка ў нашы дні.—Аб пэрспэктывах сусветнага рэвалюцыйнага разьвіцьця (Агляд за месяц)

Мінулы месяц характарызуецца асаблівай інтэнсыўнасьцю партыйнага жыцьця, напружанасьцю партыйнае работы, разнастайнасьцю пытаньняў, якія вырашала партыя. Партыя ў асобе пленуму ЦК вынесла рад капітальных пастамоў аб хлебазагатоўках і будаўніцтве саўгасаў і аб задачах будаўніцтва прамысловасьці (падрыхтоўка тэхнічных кадраў); рыхтавалася да VI кангрэсу Камінтэрну (абмеркаваньне праграмы); партыя напружанай работай абараняла ў вёсцы ўрадавай і арганізоўвала паспяховае рэалізацыю гэтага ўрадава.

Апошні месяц для партыі быў месцам падагульваньня практыкі хлебазагатоўкі і ўсёй тэй сумы палітычных і гаспадарчых фактаў, якія зьявязаны з шахцінскім працэсам.

Лёгічным заканчэньнем гэтага падагульваньня палітычнае пра-

скага пленуму. Хлебазагатоўкі і частковая гібель азімых пасеваў паказалі, што «вельмі нізкі ўзровень сельскае гаспадаркі, асабліва яго зернавой галіны, пры няўхільнасьці шпаркага тэмпу разьвіцьця сацыялістычнай прамысловасьці, дыктумага ўсёй унутраной і знатворнай абстаноўкай, тоць у сабе невясьпэку разьрыву паміж сацыялістычным горадам і дробна-сялянскай вёскай,—значыцца, невясьпэку парушэньня асноўнае ўмовы сацыялістычнага пераўтварэньня ўсёе народнае гаспадаркі» (рэзалюцыя пленуму аб палітыцы хлебазагатоўкі).

Улічваючы невясьпэку разьрыву паміж эканамікай гораду і эканамікай вёскі, партыя вынесла пастанову, зьякая мае надзвычайна вялікае прышчыновае значэньне:

«Забясьпечыць дапамогу дэпоўнаму ўздыму вытворчасці індывідуальнае дробнае і сярэдняе сялянскае гаспадаркі, зьякая значны час будзе зьяўляцца базай зернавае гаспа-

даркі ў краіне (цэны, машыны, мінеральныя ўгнаеньні, чыстагатунавае насенне, кантрактыя папасаў, земляўпарадкаваньне і г. д.), усё больш і больш ахапляючы яе сеткаю кааперацыйных арганізацый і дапамагаючы аб'яднальна вытворчых працесаў сялянскіх гаспадарак».

Паданая пастанова партыі мае глыбокі і разнабаковы сэнс. Папершае, партыя сказала, што ва ўмовах дыктатуры пралетарыату дробная сялянская гаспадарка можа разьвівацца, і ўся партыя павінна забясьпечыць дапамогу дэпоўнаму ўздыму гэтае дробнае сялянскае гаспадаркі. Надругое, партыя павінна ўздымаць дробную сялянскую гаспадарку з абавязковай умовай усё большага і большага ахвату яе кааперацыйнымі арганізацыямі пры аб'яднанні вытворчых працэсаў сялянскае гаспадаркі.

Ва ўмовах рынкавага звароту, рынковых сувязяў сацыялістычнай прамысловасьці з дробна-буржуазнай высковай эканамікай разьвіцьцё дробных індывідуальных гаспадарак з няўхільнасьцю будзе прыводзіць да таго, што паўная частка гэтых гаспадарак будзе праівацца ў рады капіталістычных груп вёскі. Пастанова партыі гаворыць, што пры напружанай рабоце партыі па ахваце сялянскіх гаспадарак кааперацыйнай, пры аб'яднанні вытворчых працэсаў сялянскіх гаспадарак, уздым асноўнай масы сялянскіх гаспадарак будзе прыводзіць да таго, што паўная частка гэтых гаспадарак будзе праівацца ў рады капіталістычных груп вёскі. Пастанова партыі гаворыць, што пры напружанай рабоце партыі па ахваце сялянскіх гаспадарак кааперацыйнай, пры аб'яднанні вытворчых працэсаў сялянскіх гаспадарак, уздым асноўнай масы сялянскіх гаспадарак будзе прыводзіць да таго, што паўная частка гэтых гаспадарак будзе праівацца ў рады капіталістычных груп вёскі.

У гэтых умовах на першы плян стала пытаньне аб шляхох пры-вядзеньня ў адпаведнасьць паміж сабою правільнае палітыкі і адста-вочага ад патрабаваньняў жыцьця, багатага памылкамі і скажэньнямі практыкі. Гэтым усеахвацым лё-зунгам стаў лёзунг аб самакрытыцы.

рац стане праднасылкаю іх калектывізацыі.

Таму, ставячы задачу дапамогі ўздыму вытворчасці індывідуальнай дробнай і сярэдняй сялянскай гаспадаркі, партыя ня толькі ні ў якой меры ня здымае задачу ўсямернай калектывізацыі сялянскіх гаспадарак, але з усёй сілай падкрэсьлівае гэту задачу:

«Няўхільна праводзіць у жыцьцё пастаўленую XV зьездам задачу аб'яднаньня і пераўтварэньня дробных індывідуальных сялянскіх гаспадарак у буйныя калектывы».

Але партыя ясна ўяўляе сабе, што гэты працэс разьвіцьця будзе суцэрэчлівым, ён чойдзе з зыгзагамі і адхіленьнямі. Вразумела, капіталістычная частка вёскі пастараецца ва ўсю скарыстаць дапамогу дробнай і сярэдняй сялянскай гаспадаркі для сабе. Вразумела, разьвіцьцё гэтых гаспадарак кулацтва будзе ўсямерна імпульна перавесці па капіталістычны рэйкі. Работа партыі па ўздыме дробнае сялянскае гаспадаркі будзе ў той-жа час самай жорсткай барацьбою з кулацтвам. Які-б від дапамогі сялянскай гаспадарцы мы ні ўзялі,—цэны, машыны, мінеральныя ўгнаеньні, насенне, кредит, кантрактыя, земляўпарадкаваньне і г. д.,—закол усяго гэтага будзе разгортвацца жорсткай барацьба з кулакамі. І ня выключана, што ў радзе выпадкаў дапамога пралетарскае дзяржавы будзе перахватувацца кулаком, і часткова і часова і г. д. Шахцінскі працэс, вразуме-

ўзмацняць яго пазыцыі. Таму партыя на ліпеньскім пленуме яшчэ раз сказала, што лёзунг узмацненьня наступленьня на кулацтва застаецца ва ўсёй сіле і павінен з усёй няўхільнасьцю праводзіцца партыяй.

З кулаком, як і раней, павінна праводзіцца суровая барацьба, але гэта барацьба павінна праводзіцца на глебе НЭП'у, на глебе рэвалюцыйнай законнасьці, бо, як гэта паказала практыка хлебазагатоўкі, ужываньне ў адносінах да кулака не выклікаемых вострай неабходнасьцю надзвычайных мер, практыка раскулачваньня, дазваляюць кулацтву дэ-ні-дае весьці за сабою серадзітка супроць палітыкі пра-летарскае дзяржавы.

* * *

XV зьезд партыі адкрыў перыяд, калі ва ўвесь рост паўстала культурная праблема—пытаньне аб новых кадрах будаўнікоў, аб новых метадах кіраўніцтва будаўніцтвам, аб сацыялістычным будаўніцтве, як працэсе, які можа быць закончаны толькі намаганьнямі мільянаў. І калі пастановы XV-га зьезду высунулі новыя задачы ў сацыялістычным будаўніцтве, дык шахцінскі працэс паставіў перад партыяй з асаблівай вострасьцю рад праблем—аб апаратах і бюракратызме, аб кадрах кіраўнікоў—тэхнікаў, адміністратараў, культурнікаў і г. д., аб удзеле мас у будаўніцтве і г. д. Шахцінскі працэс, вразуме-

ла, ні ў якой меры не зьявязкуў нашае сыстэмы, шахцінскі працэс ні на ёгу не паставіў пад сумненьне правільнасьць палітыкі нашае партыі. Ён толькі асабліва востра паставіў пытаньне аб тым, што правільная палітыка патрабуе правільнае практыкі. Шахцінскі працэс выкрыў, што наша практыка адстае, што ў штодзённым кіраўніцтве будаўніцтвам нашы арганізацыі, у тым ліку партыйныя, адстаюць ад патрабаваньняў абста-ноўкі, якая хутка змяняецца.

Тав. Сталін у сваім артыкуле аб самакрытыцы («Правда» № 146) кажа:

«Трэба хутчэй вызваліцца ад нашых памылак і слабасьцяў, што выкрыла нам шахцінская справа і загадоўчыя труднасьці па хлебе, калі мы хочам узмацніць рэвалюцыю і сустрэць ворага ў поўнай вброі. Трэба хутчэй выкрываць нашы слабасьці і памылкі, якія яшчэ ня выкрыты, але якія, бясспрэчна, існуюць».

У гэтых умовах на першы плян стала пытаньне аб шляхох пры-вядзеньня ў адпаведнасьць паміж сабою правільнае палітыкі і адста-вочага ад патрабаваньняў жыцьця, багатага памылкамі і скажэньнямі практыкі. Гэтым усеахвацым лё-зунгам стаў лёзунг аб самакрытыцы.

Самакрытыка—гэта сродак, які забясьпечыць творчы ўдзел рабочых

мас ва ўзмацненьні дыктатуры пралетарыату. Але лёзунг самакрытыкі можа быць з посьпехам ажыцьцёлены толькі ў тым выпадку, калі партыйныя арганізацыі сыстэматычна будучы працаваць над глыбленьнем і пашырэньнем пралетарскае дэмакратыі ва ўсіх іх арганізацыях. Трэба дамагчыся такога становішча, каб мас калектыў мог зьянаць любога сакратара, любое бюро і камітэт, калі апошні выкрэдзіся загніваньне адрыў ад мас, бюракратызм, забіцьцё інтарэсаў партыі і пралетарскае дзяржавы.

Многія спалохаліся таго выбуду самакрытыкі, які зьявіўся сьледства пастановаю пленуму ЦК па шахцінскай справе.

За апошнія дні некалькі зьмяніліся гутаркі аб самакрытыцы, але з тым большай энэргіяй і сьлядоўнасьцю трэба ажыцьцёліць дзейнае і вельмі патрабавальнае што ёсьць у самакрытыцы,—рэвіваць самакрытыку зьяву, ухваць рабочыя масы ў актывную работу за ачышчэньне нашых апаратаў і арганізацый, ня толькі разьвіваць у масах абурэньне проць недахопаў апарату і бюракратызму, але і выхоўваць у масах неспераможную ўпартасьць у выраненьні ўсіх гэтых недахопаў, гніваньня, бюракратызму.

(Канец заўтра).

Асноўныя ўстаноўкі развіцця народнае гаспадаркі і культуры БССР за пяцігодзьдзе (1928-29--1932-33 г.)

Працяг дакладу тав. Каркліна на партактыве Менскае арганізацыі*

Індустрыялізацыя сельскае гаспадаркі

ПА ЛІНІ ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ сельска-гаспадарчых прадукцый апрача сельскае гаспадаркі пачынае прамысловое будаўніцтва на перапрацоўцы мясцовай прамысловасці.

Якія прадпрыемствы	КОШТ
Малочная прамысловасць	
350 саматужных заводаў і пунктаў	250.000 руб.
5 механізаваных заводаў	100.000 "
4 падавальныя сковы	260.000 "
5 фабрык мільных	1.345.000 "
Крухмальная прамысловасць	
5 новых крухмальных-сумшак	1.130.000 "
30 бульбяна-дэравных	1.200.000 "
2 заводы па сущы бульбы	50.000 "
Першапачатков. апрацоўка ільну	
5 заводаў буйных (з іх 2 з мячальн. аддзяленьнем)	1.550.000 "
10 пунктаў па перапрацоўцы ільнянога валасна	221.000 "
Плодагародная прамысловасць	
4 камбінаваныя заводы	704.000 "
13 больш дробных заводаў	975.000 "
26 сумшак	69.000 "
Рыбная прамысловасць	
4 кансервацыйна-касерновыя заводы	100.000 "
Млыннарная прамысловасць (васковая)	
Пабудова новых і пераабсталяван. старых млыноў на суму	2.409.000 "

лавак а мяжаў БССР у іншыя раёны Савецкага Саюзу.

Тут узнікае пытанне, адкуль у нас такі тэмп росту насельніцтва? Дзякуючы палепшэнню жыцця насельніцтва, а таксама і левая-прафіляктычным мерам сьмяротнасць за апошнія гады знізілася в 18,7 проц. да 14,1 проц., дзіцячая-ж сьмяротнасць да аднаго году зменшылася в 12,3 проц. да 9,7 проц., а натуральны прырост насельніцтва павялічваецца в 24,5 проц. да 26,3 проц.

Прычым і пяцігадовы плян звартае шмат увагі на аздараўленне дзіцячага арганізму пры яго выхаванні.

Колькасць дашкольных устаноў павінна ўзрастаць за пяць гадоў на 68 проц. (з 19.000 дзяцей да 32.000), дзіцячых прытулкаў—у 4 разы больш, дзіцячых садоў на 26 проц.; беспрытульнасць дзяцей павінна быць зусім ліквідавана.

Такім чынам, калі прааналізуем далей, дзе прыкмятаецца большы рост насельніцтва па БССР, дык можна чакаць па гарадох—на 13,2 проц., а па ўсёй БССР—на 5,9 проц. (адгэтуль і труднасць вырашэння кватэрнага пытання).

Прычым прадазвольная частка насельніцтва ад 18 да 60 год павялічы ваецца за пяцігодку на 8,6 проц. у адносінах усёго насельніцтва і на 17,8 проц. у гарадох.

Дзякуючы гэтаму, ня гледзячы на рад сур'ёзнейшых гаспадарчых мерапрыемстваў па прыцягненні і скарыстанні працы насельніцтва—пяцігодка паказвае ўсё яшчэ вялікае месца беспрацоўя і хоць яно будзе ўнесць час змяняцца, але ўсё-такі пяцігодка нас не аслабіла цалкам ад беспрацоўя.

Дзякуючы гэтай зьяве, рост працоўных калектываў і грамадзкіх работ не змяняецца, а захоўвае сваю актуальнасць.

Такім чынам, дзякуючы наўхільнаму росту насельніцтва і асабліва яго прадазвольнае часткі і ўсё яшчэ невыстарчальнаму скарыстанню ў сельскай гаспадарцы сільскае праца, беспрацоўе як невырашаная праблема пераносіцца на другую пяцігодку і меры сацыяльнага характару (грамадзян. работ, працоўныя калектывы, гаспадарчае ўпарадкаванне мястэчак і інш.),—паграбуюць усё яшчэ ўзмацненню ў сваім развіцці для таго, каб яшчэ мацней ударыцца на беспрацоўі і аграрнай перанаселенасці.

Адгэтуль в усёй важнасцю стаіць ўмоцненне развіцці молярацыйных работ на экзізісыйнай і інтэнсыйнай асушы былот і арганізацыі на іх каленіальных фондаў.

Тавія фонды мэркуецца намяціць у басейнах р.р. Арэсы, Талькі і Найдэ-Велеўскага каналу в агульняй плошчай у 100.000 гектараў, в якіх падрыхтаваць для каленізацыі 40.000 гектараў.

Такім чынам, ня спыняючыся падрыхтаваць на радзе аўсім відавочныя работ, як інтэнсіўнае лесаўпарадкаванне, землямерныя работы, жылвагоддзі, гаспадарчае ўпарадкаванне мястэчак, шляхавое, чыгуначнае і інш. будаўніцтва, дзе могуць быць прыцягнуты рабочыя,—мы можам в усёй відавочнасцю патрэбу толькі ў крайне мінімальным разьмерам, але намечаныя мерапрыемствы даць рад новых момантаў у гарадзкім упарадкаванні і ўзнімваюць добрыя гарадзкога насельніцтва.

аднаго жылара прыпадала 94 руб. зальнікі першых устаноў даюць магчымасць чакаць наступных вынікаў:

Па кватэрным будаўніцтве паказальнікі першых устаноў даюць магчымасць чакаць наступных вынікаў:

1927-28 г.	1932-33 г.
5,71 кв. м.	6,27 кв. м.
6,14 " "	7,21 " "

У рабочых раёнах і пунктах гэта норма будзе вышэй, але не ў такіх разьмерах, як-бы гэта было патрэбна (треба 8 кв. метр. на аднаго).

Дзяржаўнае жылбудаўніцтва ў агульнім будаўніцтве замест 11% у 1927-28 г. зойме да 30 проц. у 1932-33 г.

Кааперацыйнае-ж жылбудаўніцтва будзе расці в 10 проц. да 15 проц. Прыватна-індывідуальнае жылбудаўніцтва знізіцца в 79 проц. да 55 проц. Такім чынам, мы бачым, што гэты від будаўніцтва будзе ўзляць значную частку і неабходна рабіць ей моцную дапамогу ў пераходзе на буйное будаўніцтва.

Новае заапараводнае будаўніцтва наметана ў наступных пунктах: у Поладку і Воршы, скапчэннае ў Вабруйску, пашырэннае ў Менску, Віцебску, Гомелі і Магілёве і пачатак работ у Варысаве і Рэчыцы в агульнюю суму 5.664 тыс. руб. в колькасцю 2.400 тыс. вёдзер у суткі да канца пяцігодкі замест 1 мільёну вёдзер у суткі.

Пры ажыццэўленні гэтых плянавых устаноў на прамысловым будаўніцтве наогул і на прамысловым будаўніцтве ў сельскай гаспадарцы пяцігодка паказвае зьмену ў росьце

удзельнае вагі прамысловае прадукцыі да валавое прадукцыі сельскае гаспадаркі ў наступным выглядзе: в 18,2 проц. у 1927-28 г. да 48,8 проц. у 1932-33 г.

Аб тэхнічнай рэканструкцыі і ўжыванні хэмічных працэсаў у народнай гаспадарцы

Пры ажыццэўленні гэтых плянавых устаноў на прамысловым будаўніцтве наогул і на прамысловым будаўніцтве ў сельскай гаспадарцы пяцігодка паказвае зьмену ў росьце

удзельнае вагі прамысловае прадукцыі да валавое прадукцыі сельскае гаспадаркі ў наступным выглядзе: в 18,2 проц. у 1927-28 г. да 48,8 проц. у 1932-33 г.

Па тэхнічнай рэканструкцыі вельмі важна адзначыць наступныя дасягненні, без якіх ня мысліма былі-б чынаць і арганічны зьмен у народнай гаспадарцы.

Як на прамысловасці, так і па сельскай гаспадарцы мы ня можам у гэтым дачыце падрабіцца паказваць, як павінна арганічна адпастравацца ўжыванне хэмій у народнай гаспадарцы. Мы в усёй упэўненасцю павінны сказаць, што «хэмія-вацыя краіны» не павінна спыніцца ў БССР толькі на павялічэнні ўгнаення для сельскае гаспадаркі і г. д.,—яна павінна пайсці значна далей. Падамо прыклад в газетны «Звязь» № 181, дзе дырэктар Інстытуту прыкладнае хэміі Н. С. Кур'яноў гаворыць, што: «толькі хэмія дала магчымасць дабіцца в аднаго кубічнага метру дрэва, якое каштуе 3 руб. агрымаць 150 кілаграм паперы, якая каштуе 15 руб., штукнага шпоку на суму 3.000 руб. і адей-дэлоў на 5 тысяч рублёў».

Павялічэнне да канца пяцігодкі фонд гатунковага насення да 1.445 тыс. цэнтнераў, або 9 проц. патрэбнасці ў насенным матэрыяле.

Хіба ўсё гэта не гаворыць за тое, што наша мясная прадукцыя можа мець значна больш каштоўнасці для краіны. Мы ня можам спыніцца толькі на заводзе штучнага шпоку, дзе шырока будзе ўжывацца хэмія,—мы маем яшчэ шмат магчымасцяў, якія трэба выкарыстаць. Словам, мы маем яшчэ шмат магчымасцяў.

Такім чынам, твар бюджэту мяняецца досыць значна, прыбыткі ад гаспадарчых мерапрыемстваў аперэдажэць простыя падаткі і гэтым паказваець правільнасць вывадаў ад нашых капітальных будаўнічых мерапрыемстваў.

Калі прасачыць, па якіх каналах ідуць выдаткі, дык мацней за ўсё яны ідуць на шляхавое, прамысловае, сельска-гаспадарчае, камунальнае, гандлёва-кааперацыйнае будаўніцтва, прычым, сацыяльна-культурныя выдаткі растуць побач в агульняй калтарымнымі выдаткамі, што датычыць выдаткаў на адміністрацыйным кіраўніцтвы, дык там рост складае малы процант—3-4 проц. і то ён в большай сваёй частцы павінен пайсці па лініі ўзьяжэня заробтнае платы адсталых катэгорый працы.

Аб добрабыце насельніцтва і росьце аграмаджаных элементаў у народнай гаспадарцы

Выходзячы в неабходнасці ўзьяжэня добрабыту ў першую чаргу рабочае класы і пераважнае масы сялянства, намечаныя мерапрыемствы пры абавязковым захаванні якасных даказаўнаў (ураджаінасць таварнасць, зніжэнне сабекошту і аддускных цен, узьяжэня прадукцыйнасці працы і росту пакупнае адельнасці рубля і г. д.)—могуць за пяцігодку ўзьяжэня добрабыт рабочага насельніцтва ў канцы 1932-33 г. на 44 проц. (па прыблізных падліках), сельскае насельніцтва блізка будзе да гэтага-ж паказальніка, гарадское—некалькі ніжэй рабочага насельніцтва, але затое на асобных групах рост добрабыту будзе ня менш, як па рабочым насельніцтве, асабліва ў павінна дакранацца настаўнікаў.

важны сабе толькі па лініі млыноў і саматужнікаў.

Па гандлі прыватных захоўваецца ў разьмеры 8-10 проц. у канцы пяцігодкі, гэта акалічнасць патрабуе ўмоцненнай работы кааперацыі і дзяржаўнага, асабліва па гандлёвым будаўніцтве і стварэнні зваротных капіталаў і неабходных таварных фондаў.

Прычым, пяцігадовы плян мае на ўвазе ўзьяжэньне поўнасьцю сямігадзіннага рабочага дня і 2-3 зьменнай работы і гэтым яшчэ большае скарыстанне асноўных капіталаў прамысловасці. Гэта зьяўляецца вялікай палітычнай і эканамічнай заваёвай, пры гэтым вялікая ўвага павінна быць зьвернута на стварэнне ўмоў для палепшэння быту наогул.

Па сельскай гаспадарцы прыватны сектар хоць і захоўвае вялікае і пераважнае месца, але за тое і аграмаджаны сектар наўхільна расьце праз калектывы, таварыствы, камуны і арцелі, саўгасы і дзяржаўнае будаўніцтва.

Нашы дамы будуць пакуль што бяз вучоту гэтых акалічнасцяў. Будаўніцтва ў вёсцы, саўгасах, камунах усё яшчэ ідзе па старынцы. Пяцігодка патрабуе, каб будаўніцтва як у гарадох, так і ў вёсцы данамага кааперацыйна-калектывізацыйна насельніцтва.

Уся лінія ў выніку ўзята на тое, каб як валавал, так і таварная частка ў сельскай гаспадарцы знаходзілася ў руках беднага і сярэднякляс элементаў і асабліва якая ідэя аграмаджаных асабліва.

Прычым, пяцігадовы плян мае на ўвазе ўзьяжэньне поўнасьцю сямігадзіннага рабочага дня і 2-3 зьменнай работы і гэтым яшчэ большае скарыстанне асноўных капіталаў прамысловасці. Гэта зьяўляецца вялікай палітычнай і эканамічнай заваёвай, пры гэтым вялікая ўвага павінна быць зьвернута на стварэнне ўмоў для палепшэння быту наогул.

Усё гэта гаворыць за тое, што рост добрабыту насельніцтва намечан в пэўным ухілам у бок больш шпаркага ўзьяжэня тых груп, якія ў сацыяльных адносінах ўзьяжэнь сабе асноўную апору савецкае ўлады

Аграмаджаныя элементы ў народнай гаспадарцы павінны значна ўзьяжэцца.

І так, мы маем наўхільны рост сацыялістычнага сектара ў народнай гаспадарцы, але гэта гаворыць і за тое, што гэтым ускладаецца ўсё больш і больш адказныя задачы па дзяржаўны і кааперацыйны сектары. Але затое прыватны—варожы сектар усё змяняе сваю ролю ў народнай гаспадарцы і роля кулака ў вёсцы і прыватнага гандляра ў гарадох будзе ўсё больш і больш змяняцца, але гэта яшчэ не аслабіла нас ад таго, каб заўсёды быць напалатовае і ў нагрэбы час ударыць па прыватных элементах народнае гаспадаркі.

Па прамысловасці, прыватны сектар аўсім сыходзіць в спэны, захоўваецца.

У выніку, перспектывыя ўстаноўкі Дзяржаўнага БССР у развіцці народнае гаспадаркі і культуры Беларусі могуць здаволіць толькі найпатрэбныя зьдэўкі і які не зьяўляюцца перапалячэннем.

Вынікі і задачы

У выніку, перспектывыя ўстаноўкі Дзяржаўнага БССР у развіцці народнае гаспадаркі і культуры Беларусі могуць здаволіць толькі найпатрэбныя зьдэўкі і які не зьяўляюцца перапалячэннем.

Пры гэтым, прыходзіцца адзначыць, што тавія сур'ёзныя эканамічныя, культурныя і палітычныя задачы (проблемы) пакуль што яшчэ невыстарчальна вырашаны ў пажадным разьмерам і па якіх прыдзецца ў далейшай работе зьяўляць сур'ёзную ўвагу—гэта беспрацоўе і аграрная перанаселенасць; узьяжэньне ўсеагульнае асветы і ліквідацыя ілліямасці; гаспадарчае ўпарадкаванне мястэчак; жыллёвае будаўніцтва гарадоў; шляхавое будаўніцтва; дэфіцытнасць як дзяржаўнага, так і мясцовага бюджэту; павышэнне кваліфікацыі рабочае

ЦІ ГАТОВЫ МЫ ПЕРАНЯЦЬ ХЛЕБ

Яшчэ няма дырэктывы (Ад нашага слухага карэспандэнта)

Загатоўчыя арганізацыі павялі падрыхтоўчую працу да наступаючай хлебазагатоўчай кампаніі.

З боку асобных арганізацый, як Саюзхлеб, надглядаюцца імгненны да адчынення новых загатоўчых пунктаў. Улічваючы тое, што кааперацыйная сетка размеркавана ў раёне добра і поўнасьцю ахоплівае раён, адчынення дадатковых пунктаў праводзіцца ня будзе. Застаюцца толькі тыя пункты, якія існавалі на 1-га студзеня 1928 г. У пачатку кампаніі будуць дадзена праваранцы існуючыя пункты з мэтай закрыць тыя, якія ня будуць мець поўнай награвкі.

Зараз кіраўнікамі загатоўчых арганізацый праводзіцца праваранка загатоўчага апарату: падрыхтаваны апараты да прыёму збожжа, якасці і зацікаўленасці працаўнікоў і г. д.

Асобныя арганізацыі, як напрыклад, Слуцкае гар. спаж. т-ва ўжо падрыхтаваны да кампаніі: прыстававаны склады, загатоўлены машыны і інш.

Адмоўным момантам у падрыхтоўчай працы да хлебазагатоўчай кампаніі зьяўляецца тое, што ад акруговых устаноў, рэгулюючых рынак, няма яшчэ адпаведных інструкцый, новых загатоўчых цэн, дырэктывы аб функцыях розных арганізацый, іх узаемаадносінях з Саюзхлебам і набыт парадку здачы збожжа, якое будзе загатоўляцца.

Перашкодай зьяўляецца таксама палічка недастатковай колькасці прамтавараў, асабліва мануфактурны, жалеза і падашвы. Акрамя гэтага, у 4-м квартале, на пляне кааперацыйных арганізацый, мяркуецца прамтавараў завезці менш у параўнанні з 3-м кварталам.

Намольны збор паступае надта дрэнна ў сувязі з адсутнасцю кантроля за гэтай працай з боку сельсаветаў.

У мінулым годзе былі часта выпадкі зьяўлення кааперацыйных арганізацый з загатоўчых асобных відаў сырца, што адмоўна адбіваецца на агульным ходзе загатоўвання.

Сёлета кааперацыя будзе дапушчана як асноўны загатоўца на ўсіх відах сярдковых загатоўвання.

Белмягандаль будзе сёлета працаваць па мясных загатоўках, як аўтавік. Асноўным рознічным загатоўцам будзе сельска-гаспадарчая і спажывецкая кааперацыя.

Намечана ліквідацыя камісійнай агентуры Белмягандлю, але яна затрымаецца тым, што з цэнтру дагэтуль яшчэ няма санкцыі на гэтае мерапрыемства.

Ідзе праваранка апарату

МАЗЫР. (Улас. кар.). Ва ўсіх раёнах скончана складанне плянаў загатоўвання ў 1928-29 годзе.

За 1928-29 год мяркуецца сабраць з млыноў акругі 140.000 пудоў памольнага збору і загатоўіць 75.000 пудоў таварнага хлеба.

Калектывныя гаспадары Мазырскага раёна пачаюць працу па рэалізацыі 2-й пазыкі індустрыялізацыі Барысаў даў 57.500 рублёў.

Надзвычайна добра прайшла падпіска на гуде імя Домбала.

Домбалеўцы далёка абганілі ўсе іншыя прадпрыемствы і калектывны гораду. Падпіска праведзена на 48.000 рублёў.

Завод імя Камінтэрну даў 5.000 руб., завод імя Леніна—2500 руб., агенства Дзяржбанку—2.000 руб.

Вялікі інтарэс рабочых да пазыкі Домбалеўцы—у перадазе 48.000 рублёў за 5 дзён (Барысаў)

За 5 дзён кампанія па рэалізацыі 2-й пазыкі індустрыялізацыі Барысаў даў 57.500 рублёў.

Надзвычайна добра прайшла падпіска на гуде імя Домбала.

Домбалеўцы далёка абганілі ўсе іншыя прадпрыемствы і калектывны гораду. Падпіска праведзена на 48.000 рублёў.

Завод імя Камінтэрну даў 5.000 руб., завод імя Леніна—2500 руб., агенства Дзяржбанку—2.000 руб.

Вялікі інтарэс рабочых да пазыкі Домбалеўцы—у перадазе 48.000 рублёў за 5 дзён (Барысаў)

За 5 дзён кампанія па рэалізацыі 2-й пазыкі індустрыялізацыі Барысаў даў 57.500 рублёў.

Надзвычайна добра прайшла падпіска на гуде імя Домбала.

Домбалеўцы далёка абганілі ўсе іншыя прадпрыемствы і калектывны гораду. Падпіска праведзена на 48.000 рублёў.

Завод імя Камінтэрну даў 5.000 руб., завод імя Леніна—2500 руб., агенства Дзяржбанку—2.000 руб.

Вялікі інтарэс рабочых да пазыкі Домбалеўцы—у перадазе 48.000 рублёў за 5 дзён (Барысаў)

За 5 дзён кампанія па рэалізацыі 2-й пазыкі індустрыялізацыі Барысаў даў 57.500 рублёў.

Белкаапсаюз энэргічна рыхтуецца

Складочныя паміжважны пазавое сеткі спажывецкае кааперацыі ўжо падрыхтаваны, склады ачышчаны для хавання збожжа, поўнасьцю закончаны рамонт памяшканняў і вяскаў. Прыведзена дэзынфекцыя. Мяркуецца, што хлеб на складах пішоў доўга і будзе затрымавацца. Ён будзе наваляцца ў колькасці ня болей 60-100 пуд.

Прыведзены ў парадак і буйныя склады райсаюзаў.

Недахопу ў машкоў ня будзе. Усе нны звязаныя ўжо на мясцох. Кааперацыя лічыць упэўне магчымым уладкаваць у нормны арганізацыйных і гандлёвых выдзелкаў, якія ўстаноўлены НКГандлем (зьяўляючыся ў 5 кап. на пратэр у параўнанні з мінулым годам). Ва ўсіх акругах праведзены 2-х тыднёвыя курсы для старшын спажывецкіх таварыстваў і прымішчыкаў хлеба па наступнай праграме: палітыка загатоўчых цэн і метады загатоўкі хлеба, прыём збожжа ад вытворцаў і азначэнне яго якасці, вызначэнне якасці мукі і апаля хлеба, правільны прыём ільвікога семя і аналіз яго, хавальнае хлебных прадуктаў і барацьба са шкоднікамі, дэзынфекцыя складочных памяшканняў.

У якасці лектараў запрошаны прадстаўнікі хлебнай існасці і спецыялісты райсаюзаў.

Белкаапсаюз лічыць, што ўмовы гэтага году будуць ня вельмі спрыяльнымі да пачатку хлебазагатоўчай кампаніі, але налічыла нават зьяўлення загатоўчых цэн і адмена экстраардынарных мерапрыемстваў павінны прывесці да добрых, лепшых вынікаў.

Ужо цяпер адначасна вядомы парадок на хлебным рынку. Ажыятаж улется, і цэны на хлеб прыбліжаюцца да тых, якія могуць быць устаноўлены, як загатоўчыя.

Белкаапсаюз лічыць, што ўмовы гэтага году будуць ня вельмі спрыяльнымі да пачатку хлебазагатоўчай кампаніі, але налічыла нават зьяўлення загатоўчых цэн і адмена экстраардынарных мерапрыемстваў павінны прывесці да добрых, лепшых вынікаў.

Ужо цяпер адначасна вядомы парадок на хлебным рынку. Ажыятаж улется, і цэны на хлеб прыбліжаюцца да тых, якія могуць быць устаноўлены, як загатоўчыя.

Саюзхлеб... чанае

Саюзхлеб заключыў дагавор на загатоўку і здачу збожжа з Белкаапсаюзам. З сельска-гаспадарчай кааперацыяй дагавор лічыць не заключаны. Вядуцца перагаворы з Белсельтрэстам аб заключэнні дагавору на загатоўку і здачу 210.000 п. збожжа.

Навуль Саюзхлеб лічыць не ўстаноўленай месцазнаходжанні сваіх загатоўчых пунктаў і іх ліку. Яны ня выпрацаваны практычна і канкрэтных мерапрыемстваў па рацыяналізацыі апарату і зніжэнні выдаткаў на загатоўку хлеба і тых культур.

Выпрацоўка гэтых мерапрыемстваў стаіцца Саюзхлебам у сувязі з вызначэннем пунктаў. Мяркуецца, што тарыя свае пункты Саюзхлеб зможа задаволяць поўнасьцю.

Аднак, становіцца з ім ня зусім спрыяльнае, бо ёмкасць іх невястачкальна. У Мавісее, напрыклад, хлеб будзе загатоўвацца адразу на 15-ці складах.

Контракцыя на 1928-29 год

НКГандлем БССР накіраваны на зацверджанне Дзяржпланам наступны план контракцыі пасеваў у 1928-29 годзе і размеркаванні хрэ-

„Дом селяніна“ ці дом для вар'ятаў

(Ад нашага мазырскага карэспандэнта)

Мазырскі «дом селяніна», наогул, выконвае сваю працу. Штодзень тут праводзяцца лекцыі, гутаркі па розных сельска-гаспадарчых пытаннях, ладацца экскурсіі і каліні-калі ставяцца спектаклі.

Але бяда ў тым, што нашы савецкія органы да гэтага часу ня ўлічылі вялікага культурнага значэння «дому селяніна», не звярочваюць на яго ніякае ўвагі і глядзяць на яго, як на танную нацлежку.

Да гэтага часу, напрыклад, у мазырскім «доме селяніна» няма радыё. Калі адміністрацыя дому падняла аб гэтым пытаньне, дык ёй адказалі: «У нас на ўсіх установах і арганізацыях маюцца радыё-ўстаноўкі, але яны ўсе маўчаць. Будзе і ў нас маўчаць».

У правілах «дому селяніна» ёсць такі пункт:

«Дзяцей да 16 год і хворых у «дом селяніна» ня пушчаць».

Але гэта правіла ня выконваецца.

У «доме селяніна» заўсёды можна ўбачыць дзяцей і хворых рознымі заразлівымі хваробамі, якія прыехалі ў горад лячыцца. Калі адміністрацыя дому ня ўпущае іх, дык зараз-жа ад якой-небудзь аўтарытэтай устанавіць лячэньне паперка.

— Прыняць такога-та!

Былі выпадкі, калі міліцыя ўсяляла ў «дом селяніна» прастытутак, злодзеяў і г. д.

Праводзіць пры такіх умовах якую-небудзь культурную працу сярод сялянства, якое прыяжджае ў горад, нельга. Сяляне наогул лічаць за лепшае карыстацца паслугамі прыватнай нацлежкі, чым мазырскім «домам селяніна», дзе толькі і пачуеш лячэньне, спрэчні, плач дзяцей, крык жанчын і энк хворых.

«Генеральны бенефіс» адбыўся ў «доме селяніна» 5 і 6 жніўня. З вёскі Буйновічы, Лельчыцкага раёну, прывезлі ў Мазыр звар'яцёўшага пана і адразу ў «дом селяніна». Заг. дому т. Алесік ні ў якім разе не хацеў яго ўпусціць. Сабраўся натоўп, у якім аказаліся прадстаўнікі міліцыі. Апошнія сілкам уладлі звар'яцёўшага пана ў памяшканьне «дому селяніна». Прышлось выгнаць 10 сялян з аднаго пакою і адвесці яго для пана.

На працягу 2-х дзён у доме не праводзілася ніякай культурнай работы. У гэтыя дні чуваць былі толькі дзікія крыкі пана: «праклятыя камуністы» і г. д. Акрамя гэтага, поп стаў сваканд па ложках, замачыў усе матрацы і стварыў у

Замест беднаты крэдытуюць заможных (Ад нашага рэчыцкага карэспандэнта)

У першых чыслах ліпеня Рэчыцкі раён заняўся праваркай скарыстання селянскімі гаспадаркамі атрыманага крэдыту ў вясеннюю кампанію, раней выданага крэдытаў і сацыяльнага становішча найшчыкаў крэдытных таварыстваў.

Выявілася, што крэдыты ў значнай частцы выдаваліся не па прызначэнні і, у значнай колькасці, заможнай частцы, нават памешчыкам. Так, па рэчыцкім крэдытным т-ве крэдыты даваліся ў большай частцы беднаце, але крэдыты на с.г. машыны і с.г. набудовы на 50-60 проц. выдаваліся выключна заможнай частцы. Бядняцкая частка атрымала нязначны процант.

Сельсаветы ў гэтай справе дапамагаюць заможным, выдаючы ім пасьведчанні, як бедняком. Урэшце заможныя спекулююць атрыманым крэдытам.

Ёсць, наогул, выпадкі напярэдняга скарыстання крэдытаў (на розныя спажывецкія патрэбы): на набыццё ботаў, хлеба, сала і інш. Аб эфекце крэдытавання беднаты можна меркаваць па наступных заплах беднякоў: кааперацыя нам дапамагла, бо раней у мяне ня было нават кароўкі.

На Холмскім крэд. т-ве крэдыты скарыстаны на 90 проц. заможнай часткай вёскі. Акрамя таго, атрымаўшы крэдыт, напярэдня яго скарысталі. Давалі крэдыт, ведаючы, што ён данаму сялініну не патрэбен. Даюць, напрыклад, на камя 150 руб. Атрымаўшы 150 р. «беднячок»... будзе сабе дайбу для гандлёвых мэт. Выяўлены і беднякі, якія бралі крэдыты на куплю коняў, каб гэтымі коньмі гандляваць. Ёсць такія, што атрымалі крэдыт у 200 рублёў, уступіўшы раней пайшчыкам. Пасля атрымання крэдыту тавя кажуць:

— Нашто мне ваша кааперацыя, бяраце сабе 2 рублі, якія я ўнёс вам, а мое цяпер кааперацыя не патрэбна.

Фонд кааперавання на Холмскім т-ве не скарыстаны да гэтае пары цалкам. Як дасягненне на Холмскім т-ве можна адзначыць тое, што крэдыт на жыбель скарыстаны беднатою на 90 проц.

На Горвальскім т-ве справа таксама стаіць ня досыць здавальняюча, хоць беднаце напала 62 проц. крэдыту, сярэдняком 28 і заможным 10 проц. Тут ухітрыліся выдаць крэдыт нават быд, памешчыку ў суме 150 руб.

ПЕРАД АСЕНЬНЯЙ СЯЎБОЙ

Першыя недахопы

У гэтым годзе мы спаткаемся са зьявіччымі недахопамі малацабы, якая павінна ў большасці акруж. БССР пачацца 15 жніўня. Асеньняя сяўба пачнецца 28-30 жніўня. Застаюцца, такім чынам, да пачатку сяўбы ўсяго 2 тыдні.

Такі кароткі тэрмін затрудняе работу па размеркаванні пасеваўна матар'ялу і на ачысці збожжа. Гэта, аднак, ня значыць, што гэтыя важнейшыя мерапрыемствы павінны быць праведзены абш-ляк. Напружаннем і выразнасцю работы павінны быць накрыты недахоп у часе. Кароткасць часу паміж абмалотам і пачаткам сяўбы стварае таксама перашкоды, што сляніства ня зверне пераважнай увагі на справу арганізацыйнай перабудовы гаспадаркі. Задача зямельных органаў і аграрна-моці абмінуць перашкоды ў гэтай рабоце.

Ужо зараз можна констатаваць, што справа дастаўкі машын пастаўлена ў гэту кампанію някеска. За коз машын ідзе нармальна і без перапынкаў. Недахопу ў машынах не адчуваецца. Сялянства прад'яўляе значна большы попит на машыны, чым у мінулым годзе. Надта цікава той факт, што сляніства ў вёсках колькасці закупляе ўжо цяпер саломарэзкі. У мінулым годзе по-

пит на саломарэзкі быў устаноўлены толькі ў кастрычніку-сьнежні.

Крэдыты на дастаўку машын ужо поўнасьцю скарыстаны. Атрыманы Белсельбанкам дадатковы крэдыт у 500.000 р. павінен быць, як мага сутчэй пераведзены ў акруговыя аддзяленні і размеркаваны паміж крэдытнымі таварыствамі.

Сур'язная пярэжа з'явіўся кампанія ствараецца поўнасьцю наступленымі мінеральным умясненіў. Да гэтага часу было завезена толькі 3.500 тон суперфасфату. Застаюцца яшчэ завезці 4.300 тон суперфасфату і 2.300 тон фасфарытнай мукі.

У Беларусь пакуль што да азімай пасеваўна кампанія не завезена ніводнага фунту фасфарытнай мукі, ня гледзячы на настойлівы попит сляніства на гэты від умясненія.

З агульнай сумы незавезена мінеральных умясненіяў іл вылікае асаблівае небяспечнае саюз 1.300 тон замержана суперфасфату, які знаходзіцца ў дарозе.

Уся колькасць суперфасфату і фасфарытнай мукі павінна была быць на датавары з Хвалындыкатам завезена да 15 жніўня. СНК БССР, улічыўшы становішча, ужо прыняў некааторыя крокі ўздзейнічаць на Хвалындыкат.

Саўгасы і калгасы—бядняцтву

(Ад нашага гомельскага карэспандэнта)

З намечаным пільнам да засеваў 20.000 пуд. птнунага жыта акругамэддзел пакуль што мае 7.500 п. 1.000 пуд. аб'ясае яшчэ даць Наркамзем. Насенне перакідаецца ўжо на месцы.

Абозы на ачысці насення прыведзены ўжо ў парадак. Ёсць улічэнасць, што 150.500 пуд. насення будучы поўнасьцю адсартаваны (гэта лічба амаль ў паўтара разы перавышае колькасць насення, якая адсартавана ў азімную кампанію мінулага году).

У гэтым годзе ў акрузе распачынаецца шырокая дапамога бядняцім гаспадарам па малаце. Для гэтага прыцягваюцца саўгасы, калгасы і машыныны таварыствы, якія вымушаюць

малатарні з цягавай сілай.

Па распрацаваным плане конны саўгас павінен абслужыць 150 бядняціх гаспадарам, конны калгас—75 гаспадарак, а машыныны таварыствы павінны аказаць дапамогу бядняцім гаспадарам, якія знаходзяцца ў сферы дзейнасці таварыства.

Горы стаіць справа ў акрузе з дастаўкай машын. З патрэбных на гэту справу 60 тыс. руб. пакуль што адпущана толькі 15 тыс. Калі сельгасбанк свалчасова не адпусціць дадатковы крэдыт, ёсць пярэжа з'явіў дастаўкі машын.

Да кантракцыі вызначана плошча ў 3.750 дзесцін. На гэта адпущаны крэдыты ў 30.000 р.

З. Залічона.

Што хвалюе рабочых

Начміліцы—антысміт

Начміліцы г. Горак Салаўёў выліўляе сьлё, як зацды антысміт. Ён не падазіў са сваёй жонкай, а яе прыяцелька—дурэйка. Яна вінавата ва ўсім.

І вось аднойчы Салаўёў заявіў у канцылярні пракуратуры, што ён «зловіць і заб'е гэта жыдоўскую морду». Бюро ячэйкі паставіла яму за недапушчальныя паводзіны „на від“. Трэба, каб кантрольная камісія заклікала антысміта да парадку.

Саюзу трэба умяшацца

Новы накладны выдат

Раней акцыя на адзіц кілеграм дражджэй заводу «Чырвоная Зара» каштаваў 64 кап., а бандэроль выдавалася даркова. Цяпер нехта прыдумаву замяніць бандэроль дарогай бела паперай, якая каштуе 15 руб. 500 аркушаў.

За 7 дзён на куплю паперы выдана 47 р. Цікава ведаць, хто гэта прыдумаву гэты яовы накладны выдатак на заводскую прадукцыю. К.

Рукавічак не даюць

Горацкі.

(Фанэрная фабрыка «Зьвязда» Капцэвічы)

Клейшчынам нашай фабрыкі на

Реалізацыя пазыкі праходзіць пры нябывалай актыўнасці рабочых мас. Усюды на прадпрыемствах праводзяцца сходы і парад прафактыўу. Докладчыкам крычаць: «Менш слоў, бліжэй да справы; давай хутчэй аблігацый».

На сход рабочых шчэцінскай фабрыкі прышоў дакладчык гарадскога камітэту партыі, але яму прышлося мала гаварыць, бо яшчэ да дэкладу правалі падпіску на 4.000 р. — 100 проц. месачнага акладу ўсяго рабочага калектыву.

Адзім з рабочых, т. Чартом падпісаўся на 400 р. Амаль на ўсіх прадпрыемствах рабочыя просяць аб тым, каб адлічэнне ўзносаў пачалося ня з 1-га лістапада, а з 1-га верасня. Стары рабочы на сходзе прафактыўу пранавіваў забараніць продаж набываў аблігацый.

Н. Клябанай.

Пакуль падпісваецца актыў

(Завод «Чырвоная Зара»)

З вядзін у вачэй праходзіць на нашым заводзе падпіска на 2-ю пазыку. Вучань Вінакура Краўчынскі, які атрымлівае 47 р. у месяц, падпісаўся на 100 руб. Рабочы Барніцэвіч, які атрымлівае 50 руб., падпісаўся на 120 руб.

Да 11-га жніўня пазова рабочыя падпісаліся на 60 проц. сваёй заробковай платы, што складае 7.230 руб.

Трэба адзначыць, што заводская камісія па дапамозе рэалізацыі распаўсюджвае аблігацыі сярод заводскага актыву і не палупарызуе навыві сярод адсталых груп рабочых.

За два дні — 16.000 руб.

(Мазыр)

Рабочыя фабрыкі «Чырвоны Кастрычнік» толькі за два дні падпісаліся на пазыку на 16.000 руб. Гэтай падпіскай павуль што ахоплены 215 чал.

Не адстаюць і рабочыя лесаніліні «Пралетары». Падпісаліся там

Папярэдняя падпіска на пазыку

(Звыш месачнае пэнсіі — на пазыку)

Рабочыя менскіх гарбарняў у ліку 400 чалавек падпісаліся на 21.000 рублёў. У некаторых прадпрыемствах падпіска перавышае 100 проц. месачнае пэнсіі.

75 служачых Беларускага падпісаліся на 6.920 руб.

Агульны сход супрацоўнікаў Белдзяржсправа вынес пастанова аб падпісцы ў разьмеры месачнага акладу. Пакуль што падпісаліся 98 чалавек на суму 7.845 руб. (106 проц. месачнага акладу).

У Наркамфіне БССР з 156 супрацоўнікаў падпісаліся 134 чал. на 14.905 руб. Іх зарплата складае 11.105 руб. г. зн., што яны падпісаліся на 128 проц. сваёй пэнсіі. Падпіска дасягь яшчэ каля 2.000 руб. ня лічачы сум, сабраных сярод жонкаў служачых.

На заводзе «Энергія» камсамольцы падпісаліся на ўсе 100 проц. свайго заробку, ліцейны цэх — на 200 проц.

«Народны Камісарыят Фінансаў ССР, заслужаны сьправадзец аб раённа-сэрыёзных тыражах пазыкі ўзмацненя сьляніскае гаспадаркі, адзначае, што тыражы 48 і 11 сэрыёў былі праведзены з вялікім посьпехам, дзякуючы напружанай і прадукцыйнай працы савецкае грамадзтва Мазыршчыны і Баруйшчыны.

Наркамфін ССР упэўнен, што далейшы ўдзел ваіных грамадзкіх арганізацый працы ў пашырэнні дзяржаўнага кредыту замацуе вынікі тыражу і пашырыць базу дзяржаўнага кредыту, які адгрывае вялікую ролю ў разьвіцці народнае гаспадаркі.

Наркамфін ССР Бруханай».

Пазыка ў сыстэме жыллёвай кааперацыі

На трэба даказаць, што палепшэнне жыллёвых умоў у значнай меры будзе залежаць ад тэплага індустрыялізацыі краіны, гэта значыць ад поспеху дзяржаўнага пазык, сродкі ад якіх ідуць на індустрыялізацыю.

Праўда, амаль што ўсе члены жыллёвай кааперацыі, зьяўляючыся членамі саюзу, падпісваюцца на аблігацыі па сваім установам і прадпрыемствам. Але ішчэ значная частка жыхароў у жыллёвай кааперацыі, якія не працуюць на ўстановах (жонкі рабочых і служачых, ішчыны самі і г. д.) і пры правядзеньні пэўнай сярэд іх працы, — яны змогуць даць, таксама, дзяржаве ў пазыку грошы.

Я пранавіваў-бы, каб усе гэтую працу сярод членаў жыллёвай кааперацыі праводзіць пад лозунгам: «Месічнае кватэрнае плата ў пазыку дзяржаве». Вялікім плюсам на будожае пайшчыкаў гэта не адабца, а наогул-жа можна даць падпіску на суму 75-100 тыс. руб.

Бок Ш.

60 прац. рабочых на суму 7.000 рублёў.

Пачалася «пераклічка» паміж наасобнымі ўстановамі. Так, калектыву служачых Мазырскага АБВ правёў падпіску на месачны аклад пэнсіі і выклікаў рад устаноў.

Б. Ш.

— У Менскай паштова-тэлеграфнай канторы падпісаліся 154 чал. на агульную суму 11.910 руб., што складае больш 100 проц. месачнай зарплаты.

— Пайшчыкі жыллёва-будаўнічага кааператыву «Чырвоны Кастрычнік» падпісаліся на 2.000 руб.

— Супрацоўнікі Белдзяржспірту (27 чалавек) падпісаліся на 2.200 р. Калі скончацца водпускі, можна будзе сабраць яшчэ каля тысячы.

— У Аўтапрамгандлі ўсе служачыя падпісваюцца на суму, роўную месачнаму заробку. Шоферы даў на 100 руб. кожны, кандуктары — на 40 рублёў.

— У Цэнтральным Інстытуце Працы 18 працаўнікоў падпісаліся на 3.220 руб. — больш 100 проц. месачнага заробку. Курсанты ў ліку 356 чал. даюць — сямейны на 10 р., халастыя — на 20 руб. Будзе наладжаны «вядзельнік», усе заробкі ад якога пойдзе на набывдзё аблігацый.

Пад абстрэлам саюзнай масы

Чым хварэе прафроброта

(Барысаў)

Якія недахопы прафсаюзнай работы ў г. Барысаве? Сваёчасова аб гэтым гаварылі дэлегаты барысаўскай прафсаюзнай канферэнцыі:

— Плянны раймясцкоўні ўвязаны з плянамі ЦН саюзу, які прысьлявацца заўсёды з сьвязьненнем.

— Слаба надрыхтоўвацца сьправадчыныя даклады прафарганізацый ў райпрафбюро. Ёсьць выпадкі, калі сьправадча надрыхтоўваецца тэхнічным сакратаром мясцкоў, а райпрафбюро верыць гэтым сьправадчам на-слово. Трэба, каб у падрыхтоўцы ўдзельнічала маса членаў саюзу.

— Прафсаюзны актыў мае слабую сувязь з масай. Прафдэлегаты выносяць на сходах шмат пастановаў, а радыёны рабочыя нічога аб іх ня ведаюць.

— Верхавіна падае дрэнны прыклад у справе беларусізацыі. Нізавы прафпрапаўнік атрымлівае ўсе папэры з ЦН па беларускай мове, а калі прыяжджае ў Менск, ён бачыць, што ўсе пасаджэньні, гутаркі і прафсаюзе вядуцца на расійскай мове.

— Дрэнна праводзіцца ліквідацыя няписьменнасці. Шмат рабочых скончылі лікпункты і зараз зноў сталі няписьменнымі; гэта ўсё таму, што насля скончэньня лікпункту яны ня вучыліся.

— Пры правядзеньні тарыфнай рэформы дапушчана шмат памылак. Таварышчы, якія прыяжджалі з Менску для растлумачэньня гэтай справы, самі ня ведалі, у чым сутнасць рэформы, і толькі рабілі блытаніцу. Такія выпадкі былі на фабрыцы «Чырвоная Брэвіна» і на папярэвай фабрыцы «Прафінтэр».

— Няма каму кіраваць культурнай работай. У райпрафбюро ёсьць адзін адказны працаўнік. Неабходна даць аднаго спецыяльнага культурнага працаўніка.

— Завод імя Дамбала ў мінулым годзе быў дэфіцытным. Таму няма зараз сродкаў на ўтрыманьне дзіцячых пляцоўкі. А на заводзе 850 рабочых. ЦН саюзу аддаскае 200 руб. на пляцоўку ў той час, як патрэбна 800.

— Вылучэньне рабочых на адказную працу праходзіць без удзелу мас. Напрыклад, на фабрыцы «Прафінтэр» былі вылучэны 6 рабочых. З іх 6 чалавек зьявіліся да вэрштату, а рабочыя ня ведаюць, у чым тут справа, хто іх вылучаў, хто іх зьняў.

— Нядобра і з вучэбствам. Большасьць падроскаў знаходзяцца на некваліфікавамай рабоце. На заводзе імя Дамбала ёсьць такіх майстры, што калі вучань не паставіць бутэлькі гарэлка, яны і вучыць яго ня будуць.

— Новаму складу райпрафбюро, а таксама і цэнтральным друзьням саюзу неабходна выканаць пранавіваў рабочых.

С-1.

Вось як разумець нашы мазырскія ўстановы прызначэньне «дому селяніна». М. Вепельнік.

На дапамогу сацыялістычнай перабудове вёскі

Ня глядзячы на тое, што шэфскія таварыствы існуюць ужо каля паці год, што пытаньне аб шэфстве гораду над вёскай звязана з асноўным пытаньнем нашай рэвалюцыі — узмацненя саюзу рабочае класы з сьляніствам, — вялікае значэньне шэфства невыстарчальна ўсьвядомлена нашай пралетарскай грамадзкасцю.

Кіраўніцтва шэфскай працаўніцкай невыстарчальна цікавіцца шэфскай работай. Прафарганізацый рэдка заслухваюць сьправадчыныя шэфскія таварыстваў, лічачы гэта «не сваёй справай».

Ва многіх выпадках шэфства абмяжоўваецца параднымі выездамі на вёску ў дні святаў, пастановаў дакладаў на агульных тэмы і пазыскай газет. Характэрны прыклад — дзейнасць шэфтаварыстваў Дзяржбанку і Меншвэю.

Удэлым нашай буйной прамісловасьці, рост актыўнасці сьляніскіх мас дазваляюць нам ва ўвесь рост паставіць пытаньне аб сацыялістычнай перабудове вёскі. XV зьезд УсеКП(б) зрабіў вывады аб неабходнасці для рабочае класы ўлічыць сваё новыя абавязкі да вёскі і паддэйсці да вырашэньня гэтай задачы. Шэфы ў сваёй рабоце павінны рашуча дапамагаць кааператыву сьляніства, стварэньню калектывных гаспадарак. Рэзі, рашучы ўдэлым сельскае гаспадаркі, вызвалены сьляні ад улады стыхій магічын толькі на грунце стварэньня буйных гаспадарак. Рабочыя шэфы павінны высока трымаць сьцяг калектывізму.

Ці выконваюць гэтыя задачы нашы шэфтаварыствы? Рэдка рэдка дзе шэфы ўзяліся за работу на гаспадарчай дапамозе вёсцы, на данашняе будаўніцтву калектывных гаспадарак і таварыстваў. Можна назваць толькі некалькі таварыстваў (Наркампрацы, Наркамфін), якія што небудзь зрабілі ў гэтых адносінах.

Задачы шэфу вызначваюцца наступнымі асноўнымі момантамі: дапамога ўдэлым сьляніскае гаспадаркі, арганізацыя беднякоў і сярэднякоў супраць кулацтва, барацьба з няписьменнасцю сьляні, ажыццэньне работы савецкіх і кааперацыйных арганізацый.

Шэфам пара адмовіцца ад кампанейскіх выездаў на дзень, на два без належнага вывучэньня жэўрца вёскі, без уважлівага наглядку за сапраўднасьцю. Пара адмовіцца ад вузкага культурніцтва. Арганізаваць хату-чытальню, паставіць гучнагаварыцель і на гэтым скончылі. Хагачытальныя нарэшце зачыняюцца, гучнагаварыцель перастае працаваць, а шэфы скончылі сваю справу.

Сыстэматычная дапамога школе, хата-чытальні, сталы нагляд за іх працай, прыслухоўваньне да культурных запатрабаваньняў сьляніства, канкрэтныя мерапрыемствы на ліквідацыі няписьменнасці — вось задачы шэфу. Школа, хата-чытальня і лікпункт — тры асноўныя зьявэньні культурнае шэфу на вёсцы.

Шырокае разгортваньне ініцыятыўных рабочае грамадзкасці — на дапамогу савецкай грамадзкасці вёскі — асноўны лэзунг шэфскай работы на вёсцы.

Б.

Такі-ж малюнак прыблізна і нашых крэдытных таварыствах.

Прычынай такога разьмеркаваньня крэдытаў зьяўляецца тое, што партпачэйкі і КСМ пачэйкі ня сур'ёзна адносіліся да гэтых справы. М. Грыгор'еў.

Аб'яднаньне менскіх мэталізаводаў

Зацягваецца рамонь цэхаў

Аб'яднаньне трох менскіх мэталізаводаў праводзілася экспромтам без належнай плянавай падрыхтоўкі.

Днём пераходу было назначана 25-е ліпеня, але ўжо да моманту аб'яднаньня кожны з трох заводаў адчуваў патрэбу ў капітальным рамонце і пераабсталяваньні.

Гандальсрой зацягваў справу з рамонтам, чакаючы перадачы заводаў ВСНГБ.

Да гэтага часу праект пераабсталяваньня знаходзіцца ў стадыі распрацоўкі, якая ідзе вельмі павольна з-за адсутнасці тэхнічнага персаналу.

Вытворчая камісія заводу «Мэтал» адзначыла недапушчальнасць зацягваньня рамонту зборачнага і маларнага цэхаў, які пачнецца толькі ў сарадзіне жніўня.

Рад работ на аб'яднаньні ўжо выкананы.

С.-г. майстэрні імя Бурбіса ўжо поўнасьцю аб'ядналіся з заводам «Мэтал». Ліцейны цэх заводу «Усход» таксама перайшоў у аб'яднаны завод.

На вузні ўстаноўлены новыя горны. Арганізавана агульнае адміністрацыйнае кіраўніцтва. Зараз прымаюцца ўжо агульныя вэказы для ўсіх трох заводаў.

Выпрацаваны прамфінплан прадуглежывае навалічэньне прадукцыі аб'яднанага заводу за 14 месяцаў на 700.000 руб. — на 35 проц. больш, чым выраблялі ўсе тры заводы да аб'яднаньня.

У новым аб'яднаным заводзе будзе абсталявана перавосе ацяпляньне, у ліцейным цэху будзе ўстаноўлены вялікі пад'ёмны кран, зроблены на самім заводзе. У вузні мяркуецца ўстанавіць два пэўматычных молаты, а ў штампавачным аддзяленьні два прэсы.

Бачатковае аб'яднаньне заводу будзе праведзена да 1-га кастрычніка.

Н.

Калі завод «Чырвоная Зара» перайшоў на новы спосаб вырацоўкі дражджэй з млясы, прышлося скараціць штат саладоўні і вальцовачнага аддзяленьня.

Частку рабочых перавялі на дваровую працу, дзе ўстаноўлены пяты разрад.

Чамусьці на дваровую працу трапілі старыя, шматсямейныя кваліфікацыі; разрад іх зьніжан з 7-га да 5-га, а ў кваліфіцы засталіся маласямейныя і нават халастыя рабочыя.

Трэба саюзу ўмяшчацца ў гэту справу і перавосці шматсямейных на іх ранейшую работу.

Рабор А.

Дайце магчымасьць вучыцца

Прага да навучэньня ахашла рабочых, але ня ўсе рабочыя могуць наведаць вачэрнія школы.

Напрыклад, рабочыя Меншвэю, дражджавых заводаў, заводу «Дрэвапрацоўшчык», якія працуюць пазьменна, часта ноччу, пазбаўлены гэтай магчымасьці.

Я пранавіваў арганізаваць у вачэрніх школах заняткі на дзьве зьмены, каб усе рабочыя маглі вучыцца.

Беларус.

Мэддапамога на кастылёх

Мэддапамога на кардоннай фабрыцы імя Леніна пастаўлена дрэнна.

У выніку страхкаса плаціць лішнія грошы. Рабочыя, не давяраючы фэльчару, наймаюць фурманку і едуць за 8 вёрст у раён, а потым страхкаса выплачвае за фурманку і за прапушчаны рабочы дзень.

Акрамя таго, гэты фэльчар зусім ня лічыцца з сродкамі страхкасы. Ён дае водпускі направа і налева. Ёсьць у яго добрыя зьнаёмыя, якім ён дае водпускі без усяіх сур'ёзных прычынаў, а запісвае ў лікву акую-небудзь міфічную хваробу.

Карнейчык.

Вытворчыя нарады — без кіраўніцтва (Віцебская фабрыка акулараў)

У слабасці работы вытворчых нарад зьявілася абвінавачваньне адміністрацыю. Яна, быццам, няўважліва да прапаў рабочых, ня выкэнае пастановаў вытворчых нарад. Зразумела, такіх выпадкі ёсьць, але нельга ўзьявляць усяго віну выключна на адміністрацыю.

Восьмем напрыклад, віцебскую фабрыку акулараў. Там прафарганізацыя, якая павінна кіраваць работай вытворчых нарад, сваячасова дабівацца выконваньня пастановаў, часта толькі тармазіць работу. Напрыклад, вытворчых нарадаў, прысьвечаных бальшому пытаньню — зьніжэньню адміністрацыйна-гаспадарчых выдаткаў — склікалася два разы. У першы раз заўком дрэнна растлумачыў абвестку для і не паведаміў усіх рабочых, у другі раз старшыня заўкома сарваў вытворчую нараду за прычыны склікаваньня пасаджэньня заўкому.

Наогул, наш савэ дрэнна кіруе вытворчых нарадаў. За 6 месяцаў вытворчых работа фабрыку не правяралася. На вытворчых нарадах працэўнікі саюзу ніколі ня бываюць. Зразумела, чаму рабочыя не асабіва зацікаўлены работай вытворчых нарады і камісіі.

П.

павінен быць спецыяльнай рукавічкай, без якіх немагчыма працаваць: альбумін разьідае рукі.

Забесьпечэньне работніц рукавічкамі праводзіцца нэрэгулярна, з вялікімі перабоямі. Вось ужо мінае паўгода, як клейшчынам не даюць рукавічак. Замест таго выдаюць палатно абкручваць пальцы ў часе работы. Але гэта ня прыспіць ніякай карысьці — з пальцаў цячэ кроў і калечацца рукі.

Работніцы некалькі разоў падавалі заявы, скарызіліся, але нічога не дапамагае. Адміністрацыя адказвае, што Гуматрэст ня высылае гумовых рукавічак.

Цікава ведаць, чаму гэта фабрыка «Чырвоны Кастрычнік», якая таксама падпарадкавана Лесбелу, атрымлівае рэгулярна рукавічкі.

Работніца.

Як выжылі вылучэньца

Нельга не абурэцца адносінамі старшыні праўленьня ЖАКТ'у № 8 Круціча, членаў Сітнікова і Ліпкіна — да рабочага вылучэньца.

Агульны сход аб'яднаных ЖАКТ'аў у красавіку г.г. абраў членам праўленьня рабочага-сталагра т. Ярмаленка.

Апошні карыстаўся аўтарытэтам сярод рабочых і, як кваліфікаваны будаўнік, мог прынесці карысьць кватэрнай кааперацыі.

Але-ж Ярмаленка чамусьці не падабраў некаторым праўленьцам. Справа ў тым, што ён дазваляе сабе мець... уласную думку, часта не згаджаецца з ішчымі праўленьцамі, зьявляецца з памылкамі ў будаўніцтве: рамонты без пляну і сыстэмы, няправільным разьмеркаваньнем кватэр, дрэнна зробленымі рамонтамі і г. д.

Круціч і Ко склікалі агульны сход пайшчыкаў, на якім прымуцічала ня больш 10 проц. пайшчыкаў, і паставілі пытаньне аб выключэньні Ярмаленка з членаў праўленьня па гэты прычыны, што ён «не зацьверджан членам ЖАКТ'у».

Большасьцю галасоў пастанавілі выключыць рабочага-актывіста.

Ганцэвіч.

даткаў — склікалася два разы. У першы раз заўком дрэнна растлумачыў абвестку для і не паведаміў усіх рабочых, у другі раз старшыня заўкома сарваў вытворчую нараду за прычыны склікаваньня пасаджэньня заўкому.

Наогул, наш савэ дрэнна кіруе вытворчых нарадаў. За 6 месяцаў вытворчых работа фабрыку не правяралася. На вытворчых нарадах працэўнікі саюзу ніколі ня бываюць. Зразумела, чаму рабочыя не асабіва зацікаўлены работай вытворчых нарады і камісіі.

П.

Неабходна пераабраць мясцом Прафэсіяналісты — на папэры

Мясцом чыгуначнікаў пры станцыі Капцэвічы Зах. чыгунак ніяк ня можа наладзіць прафэсіянальнай работы.

Няма згадана сьці, няма кахатву паміж членамі мясцкоў.

Культурная замера. Насыценгазета «Рэза» з сакавіка месяца ня выходзіць. Вібіятэка адкрыта толькі

раз у месяц. Газеты для клябу вышываюць, але іх ніхто ня чытае.

Абарона законных інтэресаў членаў саюзу праводзіцца слаба.

Учпрафсаюу трэба зьявіць увагу на мясцом станцыі Капцэвічы і ажыцьці работу.

Ня трэба спыняцца нават перад тэрміновымі перавыбарамі мясцкоў.

Санітарнае значэнне Менскага халадзільніка

Умовы забеспячэння гарадоў харчавымі прадуктамі вагаюцца і дастаўка апошніх, сезонная кампанія заготовкак не даюць магчымасці роўнамерна здавальняць нармальныя патрабаванні гарадоў. Адсюль і неабходнасць кансерваваць прадукты, заганяючы іх на большыя доўгі тэрмін.

Існуе шмат спосабаў кансервавання прадуктаў: засолка, высушванне, капчэнне, дабаўленне анітэксцічных матэрыялаў. Кожны з гэтых метадаў рэзка змяняе якасць прадуктаў, пагоршвае іх вартасць змяняе смак, знатурны выгляд і хмічны склад.

Найбольш дасканалым спосабам кансервавання прадуктаў з'яўляецца трыманне іх у халадзе. Халадзільнік у раёне заготовкак для захавання да моманту адпраўкі прадуктаў, халадзільнік-вагон і судно для яго перавозкі і халадзільнік у раёне спажывання—вось тая ідэальная сістэма, якая забяспечвае найлепшую захаванасць прадуктаў.

З санітарнага пункту погляду халадзільнік з'яўляецца адным з натуральных і найлепшым сродкам захавання прадуктаў. Тут нічога не дадаецца і нічога не аднімаецца ад прадуктаў і пры аднаведных умовах ні мяняецца ні смак, ні колькасць натуральнага паху. Не змяняецца уласцівасць прадуктаў і ня губіцца іх харчовая вартасць. Таму зразумела, што з таго моманту, калі былі набыты машыны, якія даюць штучнае механічнае ахаладжэнне, пачаўся бурны рост халадзільнага справы. За апошнія 40-50 год халадзільная прамысловасць стала адной з буйнейшых прамысловасцей свету, якая вырашала цяжкую задачу забеспячэння німатрыяльных гарадоў Эўропы.

Менскі халадзільнік па характары сваёй работы з'яўляецца халадзільнікам змешанага тыпу, заганяючы і спажываючы. Пабудаваны на тэрыторыі менскай разліўчы і злучаны з ёю сістэмай падвесных шляхоў, па якіх сьвіня і каровыны тушы механічна перадаюцца ў камеры, халадзільнік забяспечвае матчымасць буйных заготовкак, як для экспарту (бекон), так і для унутраных рынкаў (Менск, Масква, Ленінград).

Бактэрыялёгічны і хмічны дэспяслед марожанага і ахаладжанага мяса паказвае, што, дзякуючы спыненню жыцця і развіцця мікраарганізмаў, мяса, ня губячы сваёй якасці, можа пры аднаведных умовах захаватца да 554 дзён. Між тым у цяплыні мікраарганізмы развіваюцца вельмі хутка і мяса загінаецца ў працягу некалькіх дзён. Жыхаром Менску ішчэ памятна прагэс прадаўнікоў Белмястандліу, якія заканалі ў 1925 годзе сотні пудоў гнілога мяса ў вямялі і спробавалі частку гэтага-ж мяса «перарабіць» у

каўбасу. Псаванне гэтага мяса магло мець месца толькі дзякуючы адсутнасці халадзільнай устаноўкі. У ніжнім паверсе халадзільніка знаходзяцца камеры для хавання рыбы. Рыба ў Менск паступае, як з блізкіх да гараду месцаў, так і далёкіх (Растоў). Хаванне рыбы ў горадзе рэч вельмі цяжка, і выпадкі забракавання санаглядам вялікіх партый рыбы бываюць часта. У халадзільніку рыба, захаваная пры тэмпературы 7 градусаў.—6 градусаў па Рэамюры можа заставацца ад 2-х тыдняў да месяца пры цэлым жоўтым пузыры (пры чым жоўць ня можа трапіць у тканіну рыбы).

У верхнім паверсе знаходзяцца камеры для хавання яек, масла, фруктаў, малочных прадуктаў і інш. Яікі пры аднаведным абдору і пільным наглядам ў часе ўпакоўкі могуць захоўвацца ад 4-х да 6 месяцаў. Хаванне іх у халадзільніку будзе садзейнічаць узмацненню яйкавага эксперту за граніцу, а таксама павялічэнню іх унутранага спажывання ў зімовыя месяцы.

Магчымасць захавання масла да 12 месяцаў і больш у халадзільніку палічае кааперацыі свалчасова заганяючы патрэбную для Менску колькасць масла і тым унікаючы часты ў нас у зімовыя месяцы «масляныя крызісы».

Вопыт замежнага хавання фруктаў сьведчыць аб вялікай ролі халадзільнага справы ў гэтым пытанні. У Паўднёвай Афрыцы, дзякуючы арганізацыі сеткі халадзільнікаў экспарт фруктаў даў у 1924 годзе на 700.000 дэляраў больш панярэдняга году. У Нью-Ёрку да арганізацыі халадзільнага справы санагляд штогодна бракаваў каля 6 мільёнаў фунтаў фруктаў і да 3-х мільёнаў гародніны. Вязумоўна, што роля менскага халадзільніка адаб'ецца на развіцці спажывання і экспарту мясцовых фруктаў.

Аднак, адно трыманне ў халадзе не гарантуе найлепшае захаванне харчавых прадуктаў. Патрэбен рад іншых умасў. Да іх адносяцца аднаведная вільгаць, цыркуляцыя і вентыляцыя паветра ў камерах, санітарнае ўтрыманне камер, санітарны агляд пры прыёме і выпуску прадуктаў. Патрэбна правільная арганізацыя халадзільніку. На менскім халадзільніку пабудавана сістэма напіскаючай і ўбіраючай паветранай каналізацыі, якая дапускае, як цыркуляцыю ахаладжанага паветра, так і вентыляцыю шляхам убірання звадворнага паветра. Неабходна толькі правільнае кіраванне і нагляд за халадзільнікам. Бяз гэтага работа халадзільніку можа даць зусім адваротны эфект.

Аб тым, як лепш арганізаваць нагляд і работу на халадзільніку ў наступны раз.

Я. РАХОУСКІ.

Комгас чакае катастрофы

Мы гаворым аб клінерным бруку. Выказваем жывейшае опачуванне Аўтадору, прыступаем да пабудовы трамвая і ў той-жа час... момім ногі аб каменныя, якое залезацца на траўтарах, і толькі таму, што цяжка на

былі малыя, праз іх мог праваліцца толькі чалавек, — а цяпер праваліцца ня толькі конь, але насат і грузавы аўтамабіль.

Вось умо больш за тыдзень сем

М Е Н С К

Зварот этнаграфічнай экспэдыцыі

У Менск вярнулася этнаграфічная экспэдыцыя Інбелкульту і Белдзяржмузею на чале з т. Ластоўскім.

Экспэдыцыя наведала шмат паселішчаў Случчыны і Мазыршчыны і сабрала шмат рэчаў матэрыяльнае культуры і народнага мастацтва. Белдзяржмузей закупіў каля 1.000 розных мастацкіх тканін, рознай вопраткі, разбы і дрэва і інш. Апрача гэтага, экспэдыцыя знабілася на мясцох з рознымі прадметамі, якія маюць архэалёгічнае і этнаграфічнае значэнне. Мастак-фатограф т. Гальмачан зрабіў да 300 фатаграфічных здымкаў-тыпаў, арнамэнтаў і інш.

Паміж рэчамі вопраткі экспэдыцыя здабыла вельмі цікавую мужчынскую нашую асобнага пахрому, нанштат грэцкага «Саноса», праславянонага тыпу, якую даўней апраналі мужчыны ў вялікі ўрачыстасці або хаваі на сьмерць. У памяшканні Белдзяржмузею наладжанаеца выстаўна ўсіх гэтых рэчаў.

Гістарычная знаходка

Навуковы супрацоўнік Белдзяржмузею набыў у мястэчку Глушко каваля каменя, на якім вельмі выразна выбіты розныя малюнкi нахштат эгіпецкіх іерогліфаў.

Па думцы спецыялістаў, гэта ёсць сапраўдныя эгіпецкія іерогліфы, якія завезены на Беларусь у пазнейшыя часы. Камень з іерогліфамі быў знойдзены ў сутарэнні камяцэлю.

Беларускае таварыства марксыстаў

З новага акадэмічнага году распачне работу Беларускае таварыства марксыстаў, пры якім функцыянуць сэкцыі: філэзофская, эканамічная, історычная і літаратурная. Сэкцыі ў сваёй работе асаблівае ўвагу будуюць зварочваючы на высвятленне найважнейшых праблемаў. Устаноўлена сувязь з сэкцыямі Інбелкульту, навуковымі таварыствамі ўнівэрсытэту, а таксама навуковымі ўстановамі СССР, у прыватнасці з усеагульнай камуністычнай акадэміяй.

Даклад аб Беларусі на міжнародным кангрэсе

У Канчатэне абдысьці міжнародны кангрэс па ахароваж суча, горла, нос. Менскі доктар Фэльдман зрабіў на кангрэсе даклад аб скарэме ў Беларусі, які выклікаў вялікую зацікаўленасць.

Грамадзкае харчаванне ў Менску

Лік грамадзкіх сталовак у Менску за апошнія месяцы павялічыўся з 6 да 9. З трох новых сталовак адна знаходзіцца на будаўнічым унівэрсытэцкага гарадку і адпускае кагал 200 абедоў у дзень.

Павялічыўся таксама лік будоўляў па фабрычных і заводках. Такіх будоўляў налічваецца 29. За апошні месяц сома-

♦♦ За дзень ♦♦

— НОВЫ СТАРШЫНЯ САЮЗУ ДРУКАРОЎ. З прычыны адкамандыравання тав. Сянчука на вучобу ва старшыню ЦП саюзу друкароў абраны тав. Левін, былы старшыня гомельскага акраднага саюзу.

— АДНАВІ РАБОТУ ЭВАКАПРЫ ЁМНІК. З 13-га жніўня аднавіў работу эвакапрыемнік наркамату аховы здароўя па Ракаўскай вул. 14. У эвакапрыемніку 40 ложкаў.

— НОВАЯ ЛІТЭУСКАЯ ШКОЛА. Менскі акрыманком з новага навучальнага году адкрывае пры Галвенскім сельсавце новую літэускую школу.

— БАРЖЫ ДЛЯ БЕЛАРУСІ. У Кіеве Дняпроўскім дзяржпраходствам будоўца для патрэб Беларусі 10 новых барж.

— РОСПУСК МАЗЫРСКАГА КАМІТЭТУ МОПРУ. За блыздэйнасць прэзідыум ЦК МОПРУ ў Беларусі пастанаваі распусціць мазырскі акруговы камітэт МОПРУ.

— ЗАЦВЕРДЖАНЫ ПРАЭКТ МАКАРОННАЙ ФАБРЫКІ. Навукова-тэхнічная рада ВСНГ СССР зацвердзіла праэкт пабудовы першай у Беларусі макароннай фабрыкі, якая будзе выпрацоўваць 800 п. макарон у дзень. Пабудова фабрыкі будзе каштаваць каля 450.000 р.

— КАНТРОЛЬНАЯ КАМІСІЯ ПРЫ ДРУКАРНІ. Прэзідыум ЦП саюзу друкароў прынаваў метагазіным арганізацыю часовай кантрольнай камісіі пры першай друкарні Белдзяржвыдавецтва.

— ПЕРШЫ ў СЕБЕЛАРУСКІ З'ЕЗД АўТАДОРУ. Праўдзёне Аўтадору па станавіла ў кастрычніку—лістапаве склаікаць першы ўсебеларускі з'езд т-ва брэйбішў да таго часу перавыбары зброі ячэк і праўдзёнай акруговых аддзяленняў.

— ВОТРУБІ ДЛЯ БССР. На жывоў м-ч НГГавліу СССР прывязваў завод у БССР 100 вагонаў вотрубей. Вотрубі зарываюцца Саюзхлебам і размяркуюваюцца па ліві Беларускаму і Беларэаўтэсту.

У беларускім таварыстве Чырвонага Крыжу

ПРЫЁМ У ШКОЛУ МЭДЫЧНЫХ СЯСЬЦЭР. У гэтым годзе ў школу мэдычных осыцэў на першы куро будзе прынята 75 чал. Зьяўля пападна наля тысяча. Да іспытаў дапушчана 150 чал. Заняті пачнуцца 20-га жніўня. Курсантам будзе выдана 40 стывэндый па 20 руб., апрача інтэрнату.

ЯСЬЛІ ў ВЭСЦЫ. Шафснае аддзяленне Чырвонага Крыжу адкрыла осыл ў вёсцы Макагава, Сьмільавіцкага раёну. Наладжаны ў Менску вечар даў няля 200 руб. на ўтрыманне гэтых ясыляў.

ТЫДЗЕНЬ ЧЫРВОНАГА КРЫЖУ. Прэзідыум ЦК Чырвонага Крыжу пастанаваіў наладзіць у Геларусі з 18 лістапада тыдзень Чырвонага Крыжу. Мета «тыдню» — узмацніць і амывіць работу камітэту Чырвонага Крыжу. Для гэтай мэты адбудоўца рад даналады на прадыемства і г. д.

Сёньня пачынаецца месячнік дапамогі бяспрытульным

Сёньня ў Менску пачынаецца месячнік дапамогі бяспрытульным дзецям. На гарадзкім сіверы арганізавана выйгрышная рэчавая лётарэя. 18 і 19 жніўня будзе наладжаны скарбоначны абар. Калентывы служачых ЦВК унеслі 55 р. і Наркамфіну 25 р. на апазаньне дапамогі бяспрытульным і выклінаюць калентывы Наркамзему, Нарнашюсту, Нарнамасьветы, Акрфа, Цэнтраспірту і інш. зрабіць тое самае.

Сяляне на курортах

Гэтымі днямі Наркамат Аховы Здароўя накіроўвае ў Лівядню другую партыю хворых сялян у 36 чалавек. Усяго ў гэтым годзе на куроуты Крыму і Каўказу будзе накіравана 126 сялян і часткова батракоў.

Пытаньне аб менскім бруку ў Аўтадору

Праўдзёне Аўтадору БССР пастанаваіла сьлікаць пашыраае пасляжэньне з уздезам прадстаўніка камгасу і гарсавету для разгляджання пытанья аб хутчэйшай перабудоўе менскага бруку якое было закранута «Зьвяздой».

Тав. Кадушын — кіраўнік трамвайных работ

У Менск вярнуўся з Амерыкі былы дырэктар Эльвуду тав. Кадушын, які ў апошні час працаваў у «Алматор». Тав. Кадушынну акрыманкома даручана агульнае кіраўніцтва трамвайнымі работамі ў Менску.

Дапамога беспрацоўным

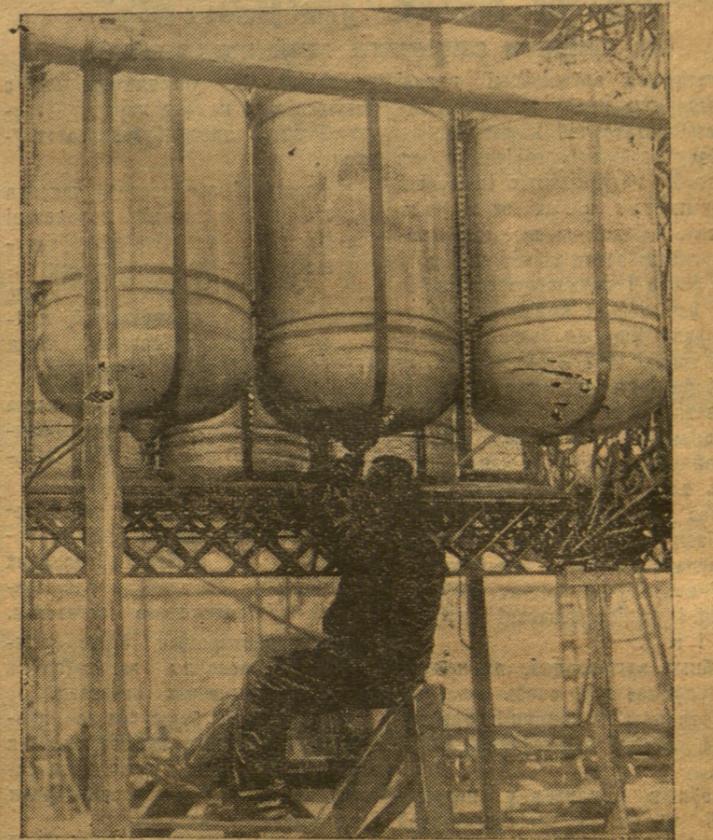
Галоўсацстрах Беларусі ўнёс у Цу-страх СССР праэкт паставы аб вказаваньні дапамогі беспрацоўным, якія перасяляюцца для заняткаў па сельскай гаспадарцы. Такім беспрацоўным будзе выдавацца дапамога з страхкасн за 5 месяцаў уперад у суме ня вышэй 75 рублёў.

МЯСА ДЛЯ НАСЕЛЬНІЦТВА. МЦРК закупіў партыю сьвіной. Першая партыя ў 80 галоў ужо прыбыла ў Менск. Гэтымі днямі прыбывае яшчэ тры вагоны сьвіной.

Новыя карціны з жыцця Беларусі

Беларускі дзяржаўны музей заказваў беларускім мастаком карціны з омыцыі працоўных БССР на тэмы: індустрыялізацыя краіны, сялянская праца, грамадзянская вайна, новае ўзростае сялянства і інт. Карціны заказаны мастаком Вожакаў і Эндэ (Віцебск), Груба, Браўэру, Касцельніцкаму, Круцэру, Кудрэвічу, Станіслю (Менск), Галубіцкай (Гомель) і Філіпоўічу (Масква). Для омыканьня і вэтытэжэння мастаў накіраваны ў вёскі

Да наступнага трансатлянтычнага пералёту цэпэліну

Пабудова нямецкага дырыжабля для трансатлянтычнага пералёту

Паводле папярэдніх меркаваньняў новы нямецкі дырыжабль «Граф Цэпэлін» павінен прыступіць да першага пералёту—з Фрыдрыхсгафен на Вадэнскім возеры ў Лейпхэрт на аднаіменным возеры ў Злуг. Шт. П. А. Дырыжабль адбудаваны застаецца толькі мантыраваць машыны і матары. Замінка ўзьнікае толькі ў зьвязку з тым, што завод на адбудаванні вадароду, будзе рады з вэрфіямі цэпэліну, яшчэ ня зусім скончаны.

Экіпаж новага дырыжабля скла-дзён з 38-40 чал., г.зн. будзе больш шматлікі, чым экіпаж цэпэліну «ЦР-3» (Лос-Анжэлос), на якім Экенэр выканаў свой першы пералёт праз Атлянтыку. Павялічэньне

Хто атрым ае рабочы крэдыт

Доўгатэрміновы крэдыт выдаецца МЦРК толькі пайшчыкам, якія по ўласць уладалі 15-ці рублёвы пай. Сьпісць пайшчыкаў, жадаючых набыць крэдыт, павінны быць завераны ўпоўнаванымі лі кааперацыйна-кранымі камісіямі, што ўсе паказаны асобы ўласці паўчасьцю 15-ці руб. пай.

Паведамленьні

— У чацьвер, 16-га жніўня, а 7 гадзіне вечарам у памяшканьні гэр. райкому ЛКСМБ адбудоўца варад камсамольцаў шэф. работнікаў па пытаньні аб шэф. работе на асеннім перыяд часу.

— У сераду, 15 жніўня, а 5-й гадзіне

колькасць экіпажу тлумачыцца неабходнасцю арганізаваць вахту ў тры зьмены. Кіраваньне дырыжаблем будзе аноў ў руках Экенэра.

Злучаныя Штаты выказваюць да наступнага пералёту надта вялікую зацікаўленасць. У Фрыдрыхсгафен спэцыяльна прыяжджае начальнік дэпартаменту авіяцыі пры марскім міністэрстве ПАЗШ Уорнэр у суправаджэньні капітана Розэндаля, будоўцы радма з вэрфіямі цэпэліну, штурмана «ЦР-3».

Уорнэр аглядаў новы дырыжабль і абгаворваў з Экенэрам падрыхтоўку ялая павінна быць зроблена ў Лейпхэрт. Мяркуюцца, што капітан Розэндаль будзе запрошаны Экенэрам прыняць удзел у наступным пералёце.

лі Гарсавету (пляц Волі) склідаецца агульна-гарадзкая нарада юнкораў гавэт «Чырвоная Зьмена» і «Юнгэр Арбейтэр», пасьпенгазет і куткоў моладзі ў агульна-заводзкіх паспенгазетах па пытаньні падрыхтоўкі да 4-й усеагульнай нарады рабвяскараў.

Рэдакцыя газет «Чырвонай Зьмены» і Юнгэр Арбейтэр».

Пушнінская бібліятэка

— Навуковы і дзіцячы аддзелы акруговай бібліятэкі імя Пушкіна пасля правэркі адчынены і працуюць рэгулярна: навуковы—з 2-8 г. увеч, дзіцячы—з 4-8 гадз. увеч.

— Заг. раённымі бібліятэкамі Мен. акругі, якія яшчэ не атрымалі прызначаных для іх дармовых бібліятэк, могуць гэтакія атрымаць у Пушнінскай біб-ці (Менск, Кастрычнікава вул., № 5) з 2-5 гадзін штодзённа па дзвернасьці ваг. кузьсправаным раёну, ці даць сваю агоду на перадачы.

С. Е. Н. Ы. Н. Я. У ТЭАТРАХ І КІНО

МЕНСКИ ДЗЯРЖ-ТЭАТР
Гастролі Маскоўск. Мастацкай оперы пад кіраўніцтвам Г. М. Камісаржэўскага

СЕРАДА 15 ЖНІўНЯ
У першы раз у новай пастаноўцы, пры ўдзеле Н. Семізоравай, Е. Хорынай, З. Бенгарат, Т. Тройцкай, А. Чарышова, П. Паўлюскага, В. Сіпаза, К. Нарэніна, В. Сакалоўскага
„ЦАРСКАЯ НЕВЕСТА“ у 4-х дзёлах, Рымскага-Корсакава

ЧАЦЬВЕР 16 ЖНІўНЯ
Пры ўдзеле В. Вялікавай, Е. Хорынай, Т. Тройцкай, В. М. Брыгінючыча, В. Шарашыдзе
„Пиковая дама“ у 7 абразах, муз. Чайкоўскага.

Пачатак а 8 з пал. гадз. увеч. Білеты ў касе тэатру з 12-2 і ад 5-9 гадз. увеч.

КІНО-ТЭАТР „Культура“
Грандыёзны мастацкі гістарычны баявы вытворчасці Белдзяржкіно і Савукіно
„КАСТУСЬ КАЛІНОЎСКИ“
Па наліццёвых запісках білеты прадаюцца без чаргі.

КІНО „Чырвоная Зорка“
БЭСТЭР КЭЙТОН у лепшай камедыі сезону
„АПАНТАНЫ“ (як зрабіцца выведнікам) у 6 частках. — Звыш праграмы—хроніка Белдзяржкіно

КІНО „Інтэрнацыянал“
2-я ПЕРАДАПОШНЯЯ СЭРЫЯ 2-я
„САРВІ-ГАЛАВА“
Кіно-рэман у 8 частках.

КІНО „ПРАЛЕТАРЫ“
МАСТАЦКІ ФІЛЬМ
„ЗАЛАТОЕ РУНО“
Звыш праграмы—гастролі гукарытара-сатырыка А. Шацкага.

Да ўвагі падпісчыкаў „Зьвязды“
Ад’яжджаючы ў водпуск,
у дом адпачынку ці на курорт, не забудзьцеся паведаміць у кантору газеты «Зьвязда» (тэлеф. 7-81)
ВАШ НОВЫ АДРАС.
Вам будзе высялацца газета «Зьвязда» па месцы знаходжаньня ў водпуску БЯЗ УСЯКАЙ ДАПЛАТЫ

Да ведама падпісчыкаў „Зьвязды“
З учарашнім нумарам газеты «Зьвязда» мясцовым і іншагароднім падпісчыкам разаслана ЧАСОПІСЬ № 33 (281)
ОГОНЕК
Падпісчыкаў газеты «Зьвязда» з дадаткам часопісі «ОГОНЕК», якія не атрымалі часопісі, просьба безадкладна аб гэтым паведаміць: мясцовым падпісчыкаў—у галоўную кантору газеты «Зьвязда» (Менск, Савецкая, 63), а іншагародніх—напаштова аддзяленьні.

Прымо абвестак у чарговы нумар газеты адбываецца да 2-ога гадзіны дня

Друкарня газеты «Зьвязда»—Менск.

Змычка варштату з вінтоўкай
Служачыя, курсанты і праф. і парт. ічэйкі „Цят“ зрабілі сумесна сьцяг і падаравалі яго сугаварыскай вайскавай частцы—кавалерыйскаму дывізіёну Белдывізіі.

па барацьбе з сухотамі
20-га жніўня ў Менску адкрылася інстытут па барацьбе з сухотамі на 60 ложкаў. Работні і абсталяваньне паміжканальнаў заканчэньця. Пры інстытуце будучы знаходзіцца амбулаторыя і сухотны дыспансэр.

„Царская Невеста“
У сераду 15-га жніўня ў оперы прэм’ера—„Царская Невеста“ Рымскага-Корсакава. У галоўных партыях выступілі: К. Семізорава (Марфа), Хорына (Лябаша), Паўлюскі (Гравной), Осінаў (Сабакін). Дырыжуе А. Клібсон.

— У цэнтральным піянер. клубе—16 жніўня адбудзецца вечар прысьвечаны месячніку беспрытульнасьці. 17-вечар удзельніку паходу. Уваход на вечары па разьлічаных раёнах білетам.
ПРАУЛЕНЬНЕ КЛЮБУ.
— У пятніцу, 17-га жніўня г. г., а 7-й гадзіне увечары, у памяшканьні за-

жніўня—кіно „Валюны“ у 1-м чатак 1-га сьезану а 8 з пал. гадз. увеч. 2-га—а 10 гадз.
Білеты 10-15 кап. Карціна суправаджаецца музычным дуетам.
Адказны рэдактар Ян АСЬМОЎ

ЦЫРК СЕНЬНЯ, 15-га жніўня, АДЧЫНЕНЬНЕ СЭЗОНУ **ЦЫРК**
— 3 — аддзяленьні 15 нумароў лепшых расійскіх і замежных артыстаў ЦЫРКАВОГА МАСТАЦТВА 15 нумароў
Навішья. — 15 кроўных жарабцоў
Муштроўка, акрабатыка, гімнастыка, эксцэнтрыка, клубнада, эвэлібрыстыка, сатыра, гумар—адбітае дні.
Пачатак а 8 з пал. гадз. увеч.—Каса адкрыта ад 11-2 і ад 5-9 г. в.

ПРАДАЎЖАЕЦА ПАДПІСКА НА ГАЗЕТУ „ЗЬВЯЗДА“ (ОРГАН ЦК КП(б)Б) НА „ЖНІВЕНЬ“ І ДА КАНЦА ГОДУ
Падпісчыкі даатрымліваюць усе нумары з 1 жніўня.
Падпіска прымаецца ў гал. канторы (Савецкая, 63, 3-ці паверх, тэл. 7-81) штодзённа ад 9—5 гадз. дня.

ДЛЯ НАСТАЎНІКАЎ
I-га і II-га канцэнтру, дашкольных устаноў, школ малапісьменных і лікпунктаў
Беларускае Дзяржаўнае Выдавецтва выпускае гэтымі днямі наступныя метадычныя дапаможнікі:
I. Для настаўніка I канцэнтру
1. Выпуск першы—СЫЦЕНАВІЧ.—«Родная мова ў комплекснай сьстэме выкладаньня ў школе I канцэнтру».
2. Выпуск другі—САГАЛОВІЧ і ПІСАРЧЫК.—«Матэматыка ў комплекснай сьстэме выкладаньня ў школе I канцэнтру».
3. Выпуск трэці.—Д-р ЭЙНГОРН і РАВІН.—«Ахова здароўя дзяцей у школе I канцэнтру».
4. Выпуск чацьверты—АЛЯКСАНДРАЎ, ПІЛІПІК і ТУМІЛОВІЧ.—«Грамадазнаўства ў комплекснай сьстэме выкладаньня ў школе I канцэнтру».
II. Для школы I і II канцэнтру. Сэрыя „Выхаваньня праца школы“
5. Выпуск першы—зборнік: «Самакіраваньне і грамадакарысная праца школы».
6. Выпуск другі—зборнік: «Клюбна-гурткавая праца школы».
III. Для дашкольных устаноў
7. Выпуск першы—зборнік: «Метадычны дапаможнік па дашкольным выхаваньні».
IV. Для настаўнікаў лікпунктаў і школ малапісьменных
8. «Праграмы і метадычны дапаможнік для настаўнікаў лікпунктаў».
9. «Праграмы і метадычны запіскі для школ малапісьменных і гурткаў па лівіданьні малапісьменнасьці».
БЕЛДЗЯРЖВЫДАВЕЦТВА.

ПРАДАЕЦА ДЗЕРАВЯНЫ ДОМ 9+18 КРЫТЫ ГОНТАМ
АДРАС: вёска Луснава, Беларускага сельсавету, Астрашчыца-Гарадзецкага раёну, Менскай аргані. ДЗЯТНО Габруо, Дамінінаў

ПАДПІСЧЫКІ!
У выпадку неакуратнай дастаўкі газеты **„Зьвязда“** званецце на тэлеф. 7-81

ЗГУБЛЕНАЕ пасьведчаньне аб накладным плячэжы ад 27-VII г. г. за № 46261 Зах чыг. на Руб. 689-92 Менск—Камунары і дублікату № 12756—лічыць несапраўдным.

ПРАДАЮЦА старыя газеты, папяровы зрыў і макулятура.
Зварачацца ў Галоўную Кантору газ. „Зьвязда“ Савецкая, 63.

Кошт публікацыі аб згубе дакуманту **50 К.**

ПО ВСЕЙ БЕЛОРУССИИ: — БЕЛМЕДТОРГ —

ТРЕБУЙТЕ

ВІСНУ
ГАСМЕДТОРГ
ФАРМАЗАВОД
И. СЕНАТКА

АПТЕКАХ И МАГАЗИНАХ САНИТАРИИ

4 ТЫРАЖ
Выйгрышаў Дзяржаўнае унутранае 6%. Выйгрышае **ПАЗЫКІ ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ**
адбудзецца 20, 21, 22 жніўня 1928 г. у гор. Сталіне (Данбас)
У гэтым тыражы будуць разыграны 23.300 выйгрышаў на суму 3.001.500 руб., у тым ліку:
1 выйгрыш — 25.000 руб. 84 выйгрышы па 1.000 р.
5 „ „ 10.000 руб. 3150 „ „ 250 р.
10 „ „ 5.000 руб. 20.050 „ „ 100 р.
ВАЛЮТНАЕ КІРАЎНІЦТВА НКФ БССР.

ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ БУХГАЛТЕРИИ, КАЛЬКУЛЯЦИИ И СТАТИСТИКИ
Продолжительность курса—3 МЕСЯЦЕВ.
Поступать на курсы можно в любой месяц года.
Принимаются лица с образованием не ниже 4 гр. семилетки.
ОКОНЧИВШИМ КУРСЫ ВЫДАЮТСЯ СВИДЕТЕЛЬСТВА.
Плата за первый месяц 5 руб., а за остальные по 4 руб. в месяц ВНОСИТСЯ В НАЧАЛЕ КАЖДОГО МЕСЯЦА ВПЕРЕД по адресу: Минск, Всекобанк, тек. счет № 682.
Подробн. условия высылаются за 2 восьмикопеечные марки. С запросами обращаться: Минск, Всекобанк, заочным курсам.